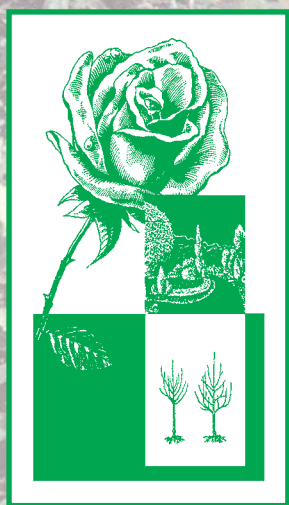

UW FRUITTUIN

HANDLEIDING VOOR AANLEG
EN ONDERHOUD

CALLE-PLANT

BOOMKWEKERIJEN **CALLE-PLANT** CV

UW PARTNER VOOR FRUITBOMEN

Serskampsteenweg 286

B-9230 Wetteren

Tel. 09-369 19 46

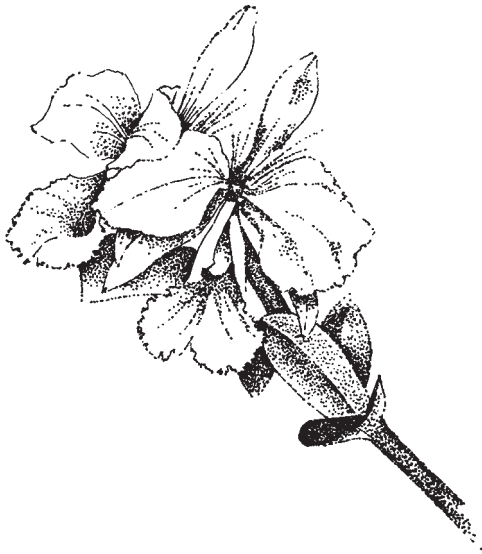
Fax 09-366 06 88

e-mail: info@calleplant.be

1322 **Uit Meidag**

Appelbloeien,
half ontloken,
blijer rood ik zelden zag
als uw bleekbloe-
rode blomkes, vers ontluikend in de dag.

G. GEZELLE

Geachte fruitliefhebber,

Ruim honderd jaar geleden zijn de families VAN DURME en CALLE met boomteelt begonnen en heden deelt de vierde generatie nog steeds dezelfde passie.

Al is de sierboomkwekerij belangrijker, toch blijft de fruitboomteelt onze eerste specialiteit, enerzijds gericht naar de beroepsfruitteelt, en anderzijds naar het in stand houden van een zeer breed assortiment aan gezonde variëteiten voor de particuliere fruittuin.

Het is onze bedoeling met dit werk het verantwoord gebruik van onze producten te bevorderen en zo ons steentje bij te dragen tot een beter leefmilieu.

We hebben dit boekje opgevat als een praktische, eenvoudige handleiding voor iedereen die in eigen tuin gezond fruit wil plukken, eventueel als aanvulling bij de vakliteratuur of een goed tuinboek.

In de hoop U hierdoor te kunnen helpen bij het verwezenlijken van een stille droom, het intens kunnen genieten van de rijkdom aan vruchten die de natuur ons te bieden heeft, verblijven wij,

Hoogachtend,

Voor CALLE-PLANT c.v.

CALLE LUC
CALLE JAN
CALLE MARC
CALLE WIM, Gebroeders.

10 jaar CALLE-PLANT c.v.

Wetteren, juli 2000

Voorwoord	5

Deel 1

EEN NIEUWE AANPLANT: OBSERVATIE EN PLANNING	6
• OBSERVATIE VAN HET PERCEEL	6
- <i>VOCHTIGHEIDSTOESTAND</i>	6
- <i>ZONINVAL</i>	6
- <i>RELIEF</i>	6
- <i>BODEMTYPES</i>	7
- <i>PH WAARDE</i>	7
- <i>BODEMONDERZOEK</i>	8
- <i>EIGEN VASTSTELLINGEN WAAR U DIENT OP TE LETTEN</i>	9
• PLANNING	9
- <i>BEHOEFTE ONDERKENNEN</i>	9
- <i>PLANTAFSTANDEN</i>	9
- <i>MICROKLIMAAT</i>	10
- <i>KRUISBESTUIVING</i>	10
• WANNEER PLANTEN?	11

Deel 2

EEN NIEUWE AANPLANT: HET VELDWERK	12
• HOE GROND PLANTKLAAR MAKEN?	12
• HOE PLANTEN?	14
• VORMSNOEI BIJ HET PLANTEN	15

Deel 3

DE VERDERE VERZORGING	16
- <i>WANNEER MAG U OPBRENGST VERWACHTEN</i>	16
- <i>SNOEI</i>	16
- <i>JAARLIJKSE BIJBEMESTING</i>	17
- <i>ZIEKTEN, PLAGEN EN INSECTENBESTRIJDING</i>	18
- <i>VRUCHTEN DUNNEN</i>	22
- <i>ONKRUIDBESTRIJDING</i>	23
- <i>PROBLEEM: MIJN BOOM DRAAGT NIET</i>	23

Deel 4

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING	24

De keuze is soms moeilijk, maar met het oog op grote variatie, voldoende spreiding in rijpheid, natuurlijke weerstand tegen ziekten en tevens gebonden aan gangbare handelsvariëteiten, hebben wij de hierin opgenomen variëteiten voor u in teelt genomen:

1. Appelbomen	24
2. Perenbomen	36
3. Pruimenbomen	43
4. Kersenbomen	51
5. Kriekenbomen	56
6. Perzikbomen en Nectarines	58
7. Abrikozenbomen	61
8. Kastanjes	63
9. Walnoten of okkernoten	63
10. Hazelnoten	65
11. Kweeperen	69
12. Mispels	71
13. Nashis	72
14. Druiven	73
15. Kiwis	76
16. Vijgenbomen	77
17. Trosbessen	78
18. Stekelbessen	81
19. Frambozen	84
20. Braambessen en aanverwanten	87
21. Amerikaanse blauwbessen	90
22. Aardbeien	92
23. Moerbeziebomen	93

Voorwoord

Fruit telen is zo oud als het tuinieren zelf. Lange tijd werd beslist evenveel, zoniet meer aandacht besteed aan de fruittuin dan aan de siertuin. Beide waren tot na de Eerste Wereldoorlog een statussymbool, voor de betere klasse weggelegd.

In de “Golden Sixties” raakte de fruittuin wat in onbruik, en veel fruitboomtelers schakelden over op het telen van sierplanten.

Nu is tuinieren weer “in” en binnen deze evolutie heeft de fruittuin ook zijn plaats gevonden, want berijpte bessen kan je niet kopen. Een zoete Reine Claude of een boomgerijpte James Grieves smaakt zoveel beter dan een rauwe pruim of een grasgroene geïmporteerde Granny Smith uit de winkel.

Apart ingeplant of in combinatie met de moes- of siertuin, bezorgt een zorgvuldig samengesteld fruitassortiment het ganse jaar lekkere vruchten en dus veel voldoening.

Hierna vindt u beknopt een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten bij een nieuwe aanplant, enkele praktische tips voor de verdere verzorging en een korte beschrijving van de door ons voor u geselecteerde rassen, opdat ook uw keuze de goede zou mogen zijn en voldoen aan uw verwachtingen.

Alvast succes toegewenst.

Een nieuwe aanplant: observatie en planning

1. Observaties:

De rijkste landbouwgronden zijn ook het best geschikt voor de fruitteelt, maar men kan overall een goed resultaat bereiken door de toestand te kennen en passende soorten, variëteiten en onderstammen te gebruiken.

Let vooral op volgende zaken:

VOCHTIGHEIDSTOESTAND

Is uw perceel zeer vochtig en is afwatering mogelijk door drainage of het maken van sleuven, dan is dit uw eerste werk!

- Appel, peer en pruim verdragen vochtige gronden, maar geen hoge waterstand.
- Tros- en stekelbessen zowel als hazelaar verdragen een tijdelijk hoge waterstand.
- Kers, perzik, abrikoos en druif verkiezen droge gronden.

ZONINVAL

Als algemene regel kan men stellen: hoe meer zon, hoe beter, dit niet enkel voor het rijpen van de vruchten, maar ook om de infectiedruk van schimmels als witziekte en schurft te minimaliseren. De minimum plantafstanden zijn zeker te respecteren.

- Mispel, kweeper, stekelbes en hazelaar verdragen een ietwat belommerde standplaats.
- Els of populier worden aan de noordwestkant als windscherm aangeplant. Zodoende nemen ze slechts een minimum aan zonlicht weg. Meidoorn is af te raden, daar deze een reëel infectiegevaar betekent voor het gevreesde bacterievuur (zie pag. 19)

RELIEF

- In een vallei vloeit de koude lucht samen en befrist de bloei eerder dan op een helling. Door hun vroege bloei zijn voornamelijk de perzik en abrikoos zeer gevoelig.

- Indien het perceel voldoende groot is en in een open vlakte gelegen, kan een windscherm van Italiaanse populier (plantafstand 1,25 m) of els (plantafstand 0,70 m) alsook een hoge haag aan de westkant en de noordkant een microklimaat helpen scheppen waar vruchtbomen beter groeien, de bloei beter wordt bestoven en waar de vruchten minder afwaaien.

BODEMTYPES

De korrelgrootte bepaalt het bodemtype en gaat van zand over zandleem naar leem en vervolgens klei.

- Zand heeft de grootste korrel waardoor water en voedingsstoffen vlug doorspoelen. Hier is de eerste opdracht ervoor te zorgen dat voldoende humus aanwezig is in de bodem. Humus, afkomstig van plantenresten, is de spons waarin water en scheikundige voedingsstoffen ter beschikking van de plant blijven.
- Zandleemgronden zullen doorgaans geen probleem geven.
- Leemgronden zijn door hun textuur van nature het rijkst en indien niet te nat, het best geschikt voor een fruitaanplanting.
- Kleigronden zijn zeer moeilijk te bewerken en niet of bijna niet waterdoorlaatbaar. Het komt wel vaker voor dat kleiplaten plaatselijk kort onder het oppervlak een pan vormen en oorzaak zijn van overvloedig nat met wortelrot tot gevolg. Is deze laag dun, dan kan hieraan verholpen worden door met een kraan de grond diep om te spitten, waardoor de grondlagen worden gemengd.

ZUURTEGRAAD = pH WAARDE

De zuurtegraad (van grond) wordt uitgedrukt op een logaritmische schaal van 1 tot 14, waar 7 neutraal is. De gewenste streefzone voor de meeste fruitsoorten wordt hierna in de tabel aangegeven.

CLASSIFICATIE	ZAND	ZANDLEEM	LEEM	KLEI
zeer zuur	< 4,0	< 4,5	< 5,0	< 5,5
laag	4,0 - 4,5	4,5 - 5,5	5,0 - 6,0	5,5 - 6,5
tamelijk laag	4,6 - 5,1	5,6 - 6,1	6,1 - 6,6	6,5 - 7,1
streefzone	5,2 - 5,6	6,2 - 6,6	6,7 - 7,3	7,2 - 7,7
tamelijk hoog	5,7 - 6,2	6,7 - 6,9	7,4 - 7,7	7,8 - 7,9
hoog	6,3 - 6,8	7,0 - 7,4	7,8 - 8,0	8,0 - 8,1
zeer hoog	> 6,8	> 7,4	> 8,0	> 8,1

Uitzondering vormen de veen- en bosbessen die duidelijk een meer zure omgeving verkiezen.

De grond plaatselijk met voldoende turf mengen is hier de aangewezen werkwijze.

Bij een te lage pH-waarde kan worden bekalkt, maar weet dat een pH van boven de 7 schadelijk is voor de plantengroei en moeilijk te verlagen. Een maximale gift van 200 gr/m² à 50 % zuurbindende waarde mag jaarlijks worden toegediend. Steenfruit gedijt beter op licht alcalische gronden.

BODEMONDERZOEK

Voor grotere projecten, of waar problemen zich al hebben voorgedaan of worden verwacht, is een bodemonderzoek aan te raden. Het geeft een juist beeld van de toestand en laat toe gevat (dus ook niet te veel) te gaan bemesten. Hierna vindt u een model van analyse door de Bodemkundige Dienst van België uitgevoerd. Een lijst van staalnemers kan u bekomen op volgend adres:

W. de Croylaan 48, B-3001 Leuven-Heverlee.

Steeds wordt een bemestingsadvies bijgevoegd.

BODEMKUNDIGE DIENST VAN BELGIË

W. de Croylaan 48
B-3001 LEUVEN-Heverlee
Tel. (016) 31 09 22 - Fax (016) 22 42 06

Bankrekening: 736-4030000-14
F.R.: 000 0499123-58
B.T.W.: BE 420.415.024

Staaln. 1083 : LAMMENS FILIP
KLANTNUMMER : 57974
Volgnummer : S0550747
Nr. staalnameing : f1m250 (7)
Tel. klant : ---

CALLE MARC

LANGE MUNT 75A
B 9860 SCHELDEWİNDEKE
(OOSTERZELE)

Perceelsnaam : SCH. HOF WEIDE

Heverlee, 15/ 2/1999

ONTLEDINGSUITSLAGEN EN BEOORDELING.

Bepaling	Uitslag ontleding	Streefzone	Beoordeling
Grondsoort	35	- - -	Lichte leem
pH-KCl	5.1	6.4 - 6.9	Laag.
C in % (humus)	2.1	1.2 - 1.6	Tamelijk hoog.
Fosfor (P)	16	13 - 22	Normaal.
Kalium (potas) (K)	10	16 - 24	Laag.
Magnesium (Mg)	8	10 - 17	Tamelijk laag.
Calcium (Ca)	156	187 - 411	Tamelijk laag.
Natrium (Na)	1.8	3.6 - 7.1	Laag.
Boor (B)	---	---	---

De streefzone is individueel per perceel.

BEKALKINGSVOORSCHRIFT

4325 z.b.w. per ha
Deze opgegeven dosis kalk is de totale dosis nodig om de grond in de pH-streefzone te brengen.

BEMESTINGSADVIES

ALGEMENE BEMERKINGEN

Indien vóór de grondstaalname reeds organische of minerale meststoffen werden toegediend voor de eerstvolgende teelt, dan dienen deze in mindering te worden gebracht van het bemestingsadvies. Een gemiddelde bemestingswaarde van organische mest is vermeld in tabel 2 van de verklarende nota.
Voor een evenwichtige en optimale bemesting moet de som van de bemestingswaarden van alle toegediende bemestingen gelijk zijn aan het advies.

EIGEN VASTSTELLINGEN

- Wat stond er voorheen?
 - * op rijke tarwe- en suikerbietgronden zijn verdere onderzoeken overbodig.
 - * waar jarenlang maïs is geteeld zonder vruchtafwisseling, is het best mogelijk dat residu van herbiciden in de grond aanwezig is. Bewerk de grond 1 jaar regelmatig totdat er terug onkruid kiemt.
 - * waar in de directe omgeving grote bomen zijn geveld, zal de grond mogelijks arm zijn en is een grondige organische bijbemesting aangewezen.
- Schaduw van grote bomen of een bosrand zijn schadelijk.

2. Planning

BEHOEFTE N ONDERKENNEN

Alvorens over te gaan tot een definitieve aanplant, ondervraag uzelf:

- Houdt u van culinaire delicatessen of plukt u liever vers van de boom?
- Hebt u een grote familie en wenst u veel te kunnen “inmaken” voor de lange winter?
- Komt fruit pas op de tweede plaats, in combinatie met sier- of moestuin?
- Is vormgeving belangrijker dan opbrengst?
- Wat is uw lievelingsfruit?
- Hebt u groene vingers, inzicht in snoeien en sproeien, dan kunt u een intensieve aanplant doen op weinig ruimte.

PLANTAFSTANDEN

Plantafstanden berekent men eerder ruim, want intensieve aanplantingen veroorzaken een verhoogde infectiedruk van schimmelziekten en insectenaantastingen. Ruimer planten geeft gezondere bomen.

De hierna opgegeven afstanden zijn steeds minimumwaarden.

- voor hoogstambomen:
 - * kastanje en walnoot : 12 tot 15 m
 - * appel en kers : 10 tot 12 m
 - * peer, pruim, kriek en perzik : 8 tot 10 m
- voor halfstambomen:
 - * appel en kers : 7 m
 - * peer, pruim en abrikoos : 5 tot 6 m
 - * perzik en kriek : 4 tot 5 m

- voor struikvormen:
 - * Kers (op Colt), appel (op M26), pruim (op St Julien A), abrikoos (op Myrobolan) op 4 meter
 - * Perzik (op St. Julien A), peer (op kwee A), kriek (op F12/1), mispel en kweeper op 3 meter
 - * Kers op Gisela 5® op 3 meter plantafstand geeft kleine bomen, wat omspannen met een net tegen vogels mogelijk maakt.
 - * Hazelnoten (wortelecht) 3 meter, of 2 meter in lijn.
- voor spilvorm:
 - * Appel (op M9) op 2 meter in lijn
 - * Peer (op kwee A) op 1,5 meter in lijn
- voor kleinfruit: zie soortbeschrijving

MICROKLIMAAT: elke locatie schept eigen mogelijkheden of beperkingen

- zuidermuur langs woonhuis of tuinhuis (zie: druif, kiwi, Logan- en Tayberry)
- zure grond langs bosrand (zie: Amerikaanse blauwbes, hazelnoot)
- vochtig deel in tuin (zie hazelnoten en trosbessen)
- langs pad, leivormen van appel en peer

KRUISBESTUIVING WAAR NODIG RESPECTEREN

- Het is een noodzaak de regels van de bestuiving te respecteren bij iedere aanplant: Voor kleinere tuinen is het mogelijk zelfertiele variëteiten te kiezen, doch hier is de keuze vrij beperkt.
Bij de triploïde (*) rassen is kruisbestuiving een noodzaak. Belangrijk is een variëteit met goed stuifmeel te kiezen, en een gelijke bloeiperiode (zie soortbeschrijving). Ook bij diploïde (*) rassen zal kruisbestuiving voor aanzienlijke opbrengststijging zorgen.
- De oriëntatie van het perceel is tevens belangrijk.
Daar de wind overwegend uit het zuid-westen waait, worden de bestuiversoorten best langs de zuidwestkant van het perceel geplant, waardoor het stuifmeel over een grotere afstand de ganse boomgaard kan bestrijken.
- Een hoge haag of windscherm van Italiaanse populier (plantafstand 1,25 m) of els (0,70 m) aan de noord- en/of westkant helpen een microklimaat ontstaan, waar vruchtbomen beter kunnen groeien en waar de vruchten minder afwaaien.

(*) triploïde (volgens Van Daele): slecht stuifmeel, drie maal het aantal chromosomen bevattend

(*) diploïde (volgens Van Daele): goed stuifmeel, een dubbel aantal chromosomen bezittend

Wanneer planten?

Het plantseizoen voor fruitgewassen begint rond 15 oktober en eindigt rond 15 maart of 15 april wanneer de bomen vooraf gerooid en voorgekuild zijn. Men plant de winter door wanneer de grond niet te nat of te hard bevroren en de luchttemperatuur boven het vriespunt is.

De beste plantmaand is november. De bomen wortelen dan nog in voor de lente. Van zodra het sap dan begint te stijgen, groeien ze meteen door. Ook is het risico op uitdrogen in de eerstvolgende zomermaanden dan beduidend kleiner.

Een andere goede reden om in de herfst te planten is, dat de beste bomen eerst worden verkocht, en de keuze aan variëteiten dan nog het grootst is.

Enkele regels geven we nog mee:

- Tros- en stekelbessen kunnen al goed worden geplant vanaf eind september. Dit is zelfs aan te raden daar deze in de lente zeer vroeg uitlopen en reeds vanaf de eerste zomer vruchten kunnen opleveren.
- Perzik en abrikoos plant u best in februari, als ze goed zijn afgerijpt, en voor de lente zich laat voelen.
- Containerplanten (planten in pot gekweekt) kan u het hele jaar door planten, maar een planting in de late lente en zomer moet tijdens de eerstvolgende droogteperiodes (dus ook tijdens de vakantie) met meerdere begietingen worden opgevolgd.

Een nieuwe aanplant: het veldwerk

Hoe de grond plantklaar maken?

- Het allerbelangrijkste is een goede bodemstructuur nastreven. Om deze te bekomen en te onderhouden zijn enkele basisregels zeer belangrijk:

Grondwerken dienen te gebeuren zonder de grond vast te rijden, dus bij voorkeur in een droogteperiode en nooit als de grond echt nat is.

Wacht tot de grond voldoende is opgedroogd en bij het spitten kruimelig opvalt. Kuil de bomen desnoods voorlopig in op de droogste plaats in de tuin en plant ze later definitief, maar wel in goede omstandigheden.

- Het aanbrengen van bodemverbeteringsmiddelen.

Door de basisbemesting voor de nieuwe aanplant aan te brengen, moet het humusgehalte in de bodem worden opgeschroefd, de zuurtegraad (pH) geregeld en de balans tussen de basiselementen Stikstof (N) – Fosfor (P) – Kali (K) en Magnesium (Mg) zo nodig hersteld. Volg hiervoor de resultaten van de grondontleding.

De meest gebruikte producten zijn:

1. *Stalmest*

Bij stalmest kunnen we koeien-, varkens-, paarden- en kippenstalmest onderscheiden. De mest kan oud of vers, rijk aan stro of arm aan stro zijn. Het jaarlijks of tweejaarlijks gebruik loopt uiteen van 0,5 tot 1 ton per are voor koeien-, paarden- of varkensstalmest.

Kippenmest is een rijkere meststof; het gebruik ervan varieert van 50 tot 250 kg per are. De werking van N, P, K en Mg hangt af van het tijdstip van bemesting. De werkingscoëfficiënt van de voedingselementen is groter wanneer de mest in het voorjaar wordt toegediend. Goed verteerde oude stalmest verdient de voorkeur.

Tegenwoordig wordt een breed gamma van handelsmeststoffen verkocht waarin gedroogd stalmest is verwerkt.

2. Compost

Compost is een meststof die als organisch bodemverbeterend middel een belangrijke bijdrage levert aan het verhogen van de productiviteit van de grond.

Vooraf door een hoog gehalte aan organische stof zorgt een compostbemesting voor een rijk en gevarieerd bodemleven. Dit heeft een gunstige invloed op de structuur van de grond, waarin dan een goede verhouding ontstaat tussen water, lucht en bodemdeeltjes.

Bij een goede structuur krijgt een plant de gelegenheid om een krachtig wortelgestel te vormen, noodzakelijk voor een gezonde groei.

3. GFT – compost

Het organisch afval uit de keuken en de tuin kan opnieuw gebruikt worden als bodemverbeteraar in de tuin: compost.

Je kunt thuis zelf composteren.

Start een composthoop in het voorjaar of de zomer bij droog en vorstvrij weer. Het keuken- en tuinafval wordt best zo vers mogelijk op de composthoop aangevoerd. Vermeng het met het reeds aanwezige materiaal om uitdrogen te vermijden. Om de afbraakorganismen voldoende toegang te geven tot het afval, mag het niet te grof zijn. Voeg nooit te grote hoeveelheden van hetzelfde materiaal in één keer toe. Grote hoeveelheden gras of bladeren kun je gerust in de tuin uitstrooien tussen struiken en bomen. Deze vormen immers een ideale deklaag die de groei van onkruid tegenhoudt en het uitdrogen van zandgrond vermindert. Let erop dat de composthoop niet te nat wordt. Het proces van de compostering wordt sterk beïnvloed door de compost te beluchten.

In de zomer heb je na 3 à 4 maanden compost, in de winter duurt het 6 maanden voordat de compost gebruiksklaar is. Compost die klaar is in het najaar kun je als bodembedekker gebruiken. Op die manier breng je tegelijk een beschermende laag aan voor de winter en een bron van humus voor het voorjaar.

4. Kalk

De meeste calciummeststoffen worden ingedeeld bij de bodemverbeterende middelen. In de praktijk spreekt men van kalkmeststoffen. De grondstof van de meeste kalkmeststoffen komt in de natuur in grote hoeveelheden voor in kalksteen, kalkmergel en in schelpen.

Daar het calciumgehalte in de bodem meestal voldoende hoog is, heeft het toepassen van kalkmeststoffen weinig invloed op de calciumopname door de plant. Het grote voordeel van kalk is dat de pH wordt bijgesteld, waardoor een te sterke verzuring van de bodem wordt voorkomen. Tevens wordt de voorraad magnesium en spoorelementen in de bodem vergroot. Meestal strooit men niet meer dan 30 kg kalk tegelijk per are, liefst op droge grond. De verdeling van de kalk door de grond kan worden verbeterd door groundbewerking.

Hoe planten ?

- Wanneer de grond geploegd of gespit is, moet de plantput niet groter zijn dan de omvang van het wortelgestel. In slechte gronden is het aangewezen de put groter te maken en goede grond aan te voeren (vb. uit de moestuin). Plant 5 cm dieper dan in de kwekerij en op vrij natte gronden op een heuveltje. Let er steeds op dat de oculatieplaats boven de grond blijft.
- Rottende plantenresten, graszoden en meststoffen mogen de wortels van de plant niet raken! Dit omwille van de kans op verbranding.
- Goed vasttrappen is noodzakelijk en een tijdelijke aanaarding van 10 tot 30 cm is nuttig om de bomen goed recht te houden.
- Hoog- en halfstambomen krijgen een stevige steunpaal, geplaatst ten westen van de boom (PAS OP: gebruik geen zwartgeïmpregneerde weidepalen!). Eerst de paal onder in de put vastzetten, dan planten en vervolgens met een zachte rubberen band (vb. binnenband fiets) in 8-vorm bevestigen. Dit moet het groeien van de stam toelaten.
- Bij DROOG WEER, in herfst of lente is het zeer nuttig juist voor het planten de wortels in water of een modderpapje te dompelen. Men plant dan de boom in de droge grond, vult de put voor de helft en trapt goed aan. Pas daarna giet men de put vol water. Een paar dagen later maakt men de put volledig dicht zonder nog aan te trappen.
- Bij het planten worden beschadigde wortels weggesnoeid en de hoofdwortels met een scherp mes aangesneden. Zo bekomt men een betere wondheling en hergroei. Na 1 februari geen wortels meer insnoeien.
- Blote wortels van okkernoten, kastanjabomen, moerbeziebomen en kwee (peeronderstam voor struikvorm) zijn zeer gevoelig voor vorst.
- Containerplanten hernemen voor 100 % en groeien daarna goed verder indien ze niet langer dan 1 jaar in de pot hebben gegroeid. Het wortelgestel lichtjes losmaken voor het planten en bij laattijdig planten regelmatig gieten is een noodzaak!

DIERENVRIENDEN PAS OP!!!

Plant u fruitbomen in een weide?

- Bescherm uw bomen voldoende bij aanplant!
Jonge bomen zijn een waar festijn voor vraatzuchtige schapen, geiten, runderen en vooral paarden!
- Controleer jaarlijks meermaals of de bescherming nog afdoende is!
Het is erg als een boom, na 5 jaar goed te hebben gegroeid en nu hij op punt staat volop te beginnen dragen, ten prooi valt aan hongerige schapen, geiten of paarden.
Zonde van de verloren tijd!

Vormsnoei bij het planten

- Vrij groeiende boomvormen: zowel voor hoogstam, halfstam of struikvorm
 - * de hoofdtak wordt 1/3 ingekort, op een oog georiënteerd naar het centrum van de boom.
 - * een eventueel concurrerende tevens verticaal ingeplante sterke twijg wordt best totaal weggesnoeid, of bij gebrek aan voldoende gesteltakken, fors teruggesnoeid.
 - * een 5-tal gesteltakken mooi verspreid worden weerhouden. De overige twijgen worden volledig weggenomen. De gesteltakken worden de eerste drie jaren 1/2 ingekort, op een oog georiënteerd naar de buitenkant van de boom. Deze gesteltakken staan best zoveel mogelijk horizontaal ingeplant. Vlak ingeplante takken zullen vroeger gaan dragen en minder vlug afscheuren onder het gewicht van de vruchten.

- Intensieve aanplant voor appel en/of peer: in spilvorm:
het streefdoel moet hier zijn: een open kruin met horizontale takken bekomen die dan naar buiten toe, de meeste en best gekleurde vruchten dragen.

- Kleinfruit: zie assortimentsbeschrijving

- Leibomen:
voorgevormde bomen zijn duur en niet altijd geschikt voor de gewenste standplaats.

Best te vormen zijn peer en appel op zwakke onderstam (kwee A en M9). Vraag ernaar want er worden wel eens bomen op de markt aangeboden op sterke onderstammen. Er wordt best vertrokken van 1-jarige snoeren voor appel en tweejarige struiken voor peer.

Hiervoor goed geschikt zijn o.a. volgende variëteiten:

Peer: Beurré Lebrun, Bon Chrétien William's, Bonne Louise, Conférence, Comtesse de Paris, Soldat Laboureur

Appel: Alkmene, Akane, Court Pendu, Elstar, Idared, Jacques Lebel, James Grieve, Reine des Reinettes, Winston

De verdere verzorging

3

1. Wanneer mag u opbrengst verwachten?

Na 1 jaar:	voor alle kleinfruit
Na 2 jaar:	voor appel op M9, noordkriek en druif
Na 3 jaar:	voor appel op M26, pruim, perzik en hazelaar
Na 4 jaar:	voor kers en peer op laagstam
Na 5 jaar:	voor alle halfstammen en sommige hoogstammen (o.a. pruim)
Na 7 jaar:	voor alle hoogstammen
Na 10 jaar:	voor okkernoten, kastanjes en enkele laatvruchtende appelsoorten op zaailing onderstam (vb. Keuleman, ...)

2. Snoei

Snoeien is een kunst die logisch moet worden aangevoeld en meestal te ingewikkeld wordt voorgesteld aan de liefhebber.

- Hoogstamfruitbomen leven lang: peren tot 100 jaar, appelen tot 50 jaar, pruimen tot 30 jaar enz.
Zij groeien aanvankelijk sterk en dragen meer vruchten naarmate ze ouder worden. Zolang ze maar blijven doorgroeien en zolang door sleunen (*) een open kruin wordt bewaard waar zoninval mogelijk is, zal gezond fruit van goede kwaliteit worden bekomen.

Hoogstambomen vragen duidelijk minder onderhoud dan intensieve teelt op laagstam. Het is wel van het grootste belang, van nature gezonde en groei krachtige soorten te kiezen.

() Sleunen is het wegnemen van overtollig hout in het midden van de boomkruin. Dit gebeurt best door jaarlijks enkele takken volledig te verwijderen en niet door een éénmalige snoeibeurt. Dit zou de boom aanzetten tot overdreven groei in het centrum van de kruin, net wat we willen vermijden! Door dit toe te passen, blijft de boom vitaal, is er een betere zoninval en droogt de boom beter op. Dit zijn allemaal elementen voor een betere natuurlijke weerstand tegen schurft, kanker en de meest schadelijke insecten.*

- Intensieve aanplant op rijen van appel en peer:

Jaarlijkse wintersnoei:

Wintersnoei versterkt de groei van de bomen, doch is jaarlijks noodzakelijk, om de bomen binnen het gewenst volume te houden en te verjongen.

Enkele basisregels:

- Snoeien gebeurt in principe voor pitvruchten tussen eind november en eind februari, als de boom in rust is en als het niet vriest. Voor steenfruit en notelaars is de beste periode half tot eind september en beperkt de snoei zich tot vormsnoei en sleunen.
- Gebruik een goed snijdende snoeischaar, steeds met de rug op het weggesnoeide hout, zodat een gave snoeiwonde overblijft. Als deze een diameter heeft groter dan 2 cm, kan ze best worden ingestreken met een speciaal (verkrijgbaar in de handel) wondafdekmiddel dat schimmelwerend is.
- Steil opgroeïende twijgen worden weggenomen wanneer de gewenste boomhoogte is bereikt.
- Vlak ingeplante takken zullen vroeger dragen dan andere en minder vlug afscheuren onder het gewicht van de vruchten. Van deze wordt 1 verlengenis weerhouden en volgens beschikbare plaats getopt. Deze horizontale takken zullen het beste vruchthout leveren voor volgend seizoen.
- Afgedragen vruchthout wordt vervangen door jong hout.
- Op oude bomen past men de verjongingssnoei toe. Men snoeit een deel vruchthout weg, gaat terug op enkele bloemknoppen en kweekt zo grotere en mooiere vruchten. Sterke wintersnoei brengt veel houtgroei en weinig vruchthoutgroei. Zomersnoei (*) is dan zeker aangewezen.

3. Jaarlijkse bijbemesting

Deze dient te gebeuren in de vroege lente:

februari-maart met organische meststof

eind maart-april met chloorvrije chemische meststof

() Zomersnoei: Is het wegnemen van overtollige takken tijdens de groeiperiode (juni-juli) om voldoende licht in de boom te krijgen en de groeikracht te temperen. Gelijktijdig kan dan ook het uitbuigen van takken gebeuren om alzo de vruchtzetting te bevorderen.*

Het spreekt voor zich dat de regelmatige bijbemesting op lichte grond noodzakelijk en op rijke leemgrond bijna overbodig is. De dosis dient aangepast te worden. Na half juni geen stikstofmeststof meer toedienen. Dit stimuleert de plantengroei en werkt de bloembotvorming tegen.

4. Ziekten, plagen en insectenbestrijding

- Preventief handelen:

1. Zorg voor een goede en evenwichtig bemeste grond. Enkel goed groeiende planten geven mooie vruchten en bieden natuurlijke weerstand tegen ziekten.
2. Respecteer de minimum plantafstanden. Hierdoor wordt de infectiedruk voor schurft, kanker, witziekte, bacterievuur, ... enz. merkkelijk verlaagd.
3. Zorg ervoor dat elke plant voldoende zonlicht krijgt. Enkel mispel en hazelnoot verdragen een iets belommerde standplaats.
4. Probeer infecties uit de directe omgeving te vermijden. Plant geen meidoornhagen die bloeien rond uw perceel vanwege gevaar op infectie door bacterievuur (perenvuur)
5. Maak een weloverwogen assortimentskeuze. Als particulier heeft u keuze uit heel wat meer, dikwijls oude variëteiten die beter ziekeresistent zijn, maar minder geschikt zijn voor de commerciële teelt (houdbaarheid, vorm, beurtjaren, kilo opbrengst, enz.)

De beroepsfruitkweker is vandaag de dag verplicht vlekkeloos fruit te kweken op een milieubewuste manier. De phytofarmacie biedt hiertoe momenteel heel wat zeer specifieke en daardoor minder giftige spuitmiddelen aan.

Tevens maakt de geïntegreerde bestrijding binnen de fruitteelt grote vooruitgang. Schadelijke insecten als rode spin en roestmijt worden met natuurlijke parasieten bestreden en de fruitmot van appel- en perenmade wordt misleid met feromoonvallen om de voortplanting te beletten. Op particuliere schaal zijn deze toepassingen moeilijk te realiseren. Het bestrijden van de hoofdplagen (schurft, kanker, bladluizen en appel/perenmade) is een must. Belangrijk is tijdig de behandeling aan te vatten.

Specifieke soortgebonden aandoeningen staan vermeld onder "Nuttige weetjes" bij de assortimentsbeschrijving.

Wij sommen hier de belangrijkste algemeen voorkomende ziekten, plagen en schadelijke insecten op:

ZIEKTEN EN PLAGEN	WAARDPLANTEN in volgorde van belang	SCHADEBEELD	BESTRIJDING
BOTRYTIS	Bijna alle vruchten, vooral kleinfruit. FRAMBOOS is zeer gevoelig	Vroegtijdige verrotting van de vruchten, en bij zware aantasting, verwelking van jonge scheuten. Komt vaak voor bij vochtige lente	Oorzaak wegnemen: vaak te dichte bladstand Rotte vruchten en aangetaste twijgen verwijderen en verbranden Bespuiten met specifiek fungicide bij begin van de aantasting
BACTERIE-VUUR	Appel, peer, kweepeer, mispel en tevens ook als waardplant volgende sierplanten: Meidoorn (Crataegus), Lijsterbes (Sorbus), dwergmispel (Cotoneaster) Vuurdoorn (Pyracantha), Photinia en Sierkwee (Chaenomeles)	Aanvankelijk bruinzwart verkleuren, verdorren en verschroepelen van bloesems, bladeren en twijgtoppen, alsof ze verschroeid zijn. In later stadium, overwinteringskankers met bacterieslijm. Uiteindelijk verdort de ganse plant. Primaire infectie, vooral bij hoge temperatuur en regen in volle zomer, gebeurt via bacterieslijmdruppels op bloesem en wonden. Zeer regelmatig de bomen controleren.	Bij lichte infectie, onmiddellijk de geïnfecteerde twijg minimum 1 meter beneden zichtbare schade wegsnoeien en verbranden. Pas op! Uw snoeischaar daarna ontsmetten met formol om kans op herinfectie tegen te gaan. Bij matige infectie de boom onmiddellijk volledig verwijderen en verbranden. Wacht niet tot uw ganse boomgaard is besmet! Waardplanten als sierplant in de omgeving snoeien zodat ze niet bloeien (grootste infectie via de bloei) De snoeiwonden worden best met een koperhoudende pasta afgedekt.

ZIEKTEN EN PLAGEN	WAARDPLANTEN in volgorde van belang	SCHADEBEELD	BESTRIJDING
SCHURFT	APPEL, PEER	Aanvankelijk weinig zichtbare, later olijfgleurige vlekken op de bladeren (onder- en bovenkant), en later zwart. Bruine stippen op de vrucht. Een vochtige lente = opletten geblazen!	Infectie mogelijk vanaf het prille ontluiten, en bij temperaturen boven 5°C, tot laat in de zomer. Plantafstand en snoeiregels respecteren. Zonodig zomersnoei. Kies weinig schurftgevoelige rassen! In intensieve aanplantingen, curatief spuiten met moderne middelen! Afwisselen om resistentie te voorkomen!
VRUCHT-BOOM-KANKER	APPEL, PEER, KWEEPEER	Ruwe, bultige gezwellen op de takken, vooral aan ogen of snoeiwonden, en later afschilferende schors en indalingen. Jonge takken sterven totaal af.	Zorg voor een goede afwatering en ruime plantafstand. Overmatig bemesten met stikstof vermijden. Grote snoei- en sleunwonden afdekken. Kankerwonden uitsnijden en instrijken met kankerverf. Wonden door vretende insecten vermijden (o.a. bloedluis)
MONILIA	KRIEK, KERS, PRUIM, ABRIKOOS, PERZIK	Verwelkte bloesems, bladeren en jonge scheuten die verdroogd aan de boom blijven hangen. Infectie gebeurt overwegend via bloei, mogelijks ook via hagel en regenschade	Enkele dagen voor de bloei spuiten met Koperoxychloride of TMTD. Dit mogelijks herhalen na de bloei (nooit tijdens!!) en na het wegsnoeien van geïnfecteerde plantendelen.

ZIEKTEN EN PLAGEN	WAARDPLANTEN in volgorde van belang	SCHADEBEELD	BESTRIJDING
KRULZIEKTE	PERZIK, NECTARINE, ABRIKOOS	Bladeren en jonge scheuten blaasvormig opgezwollen en gekruild in mei. Snel secundaire schimmelinfecties. Komt voornamelijk voor op geelvezige soorten.	Zodra de knoppen zwellen, spuiten met TMTD of Koperoxychloride. Van zodra het eind juni constant warm weer is, is niets meer van de ziekte te bespeuren (de zieke weefsels vallen vanzelf af)
MEELDAUW	STEKELBES, CASSIS, WITTE EN RODE BES, APPEL	Vanaf eind mei, eerst op onderkant blad, later ook op twijgen en vruchten een wit poeder (later bruin) Bij appel secundair vanaf augustus	Aangetaste twijgtoppen wegnemen bij de wintersnoei en verbranden. Plantafstand respecteren. Snoeienderwijs licht in centrum van de struik brengen Bij eventuele bespuiting goed de wachttijd respecteren en voorzien.
SCHADE- LIJKE INSECTEN	APPEL, PEER, PRUIM, KERS, FRAMBOOS, TROSBES, enz.	Luizen zuigen de bladsappen op, wat dikwijls opgerolde bladeren geeft	Regelmatige controle op aanwezigheid. Tevens aanwezigheid van Lieveheersbeestjes, oorwormen en gaasvliegen (natuurlijke predatoren) controleren.
LUIZEN			Bij zware infectie met passend insecticide spuiten en nuttige insecten sparen. Iedere variante van luis gedraagt zich verschillend en wordt specifiek bestreden, dus neem een staal mee bij uw sproeistofhandelaar.

SCHADE- LIJKE INSECTEN	WAARDPLANTEN in volgorde van belang	SCHADEBEELD	BESTRIJDING
RUPSEN	Zeer specifiek voor iedere rups: iedere plant heeft wel 1 of meerdere rupssoorten. Pas vooral op voor: kruisbes trosbes hazelaar	Bladeren worden volledig, vanaf de rand opgegeten of gemineerd. Schade kan zeer snel grote proporties aannemen!!	Tijdig controleren Onmiddellijke bespuiting toepassen met passend middel, doch wachttermijn zorgvuldig respecteren. Bij kruisbes reeds in april kans op grote schade.
FRUITMOTTEN (worm- stekigheid)	APPEL, PEER, PRUIM	Na warme periodes in juni-juli, wormstekige vruchtjes vanaf eind juli.	Sputen met afdoend insecticide als larven uit het ei komen (rond half juni tot juli) bij warm weer, 's avonds. Carpovirusine is hier een biologisch middel dat vanaf 1 juni tot eind augustus kan ingezet worden. Let wel, dit is een levend product dat bij 0 à 5°C moet worden bewaard !

In een kleine tuin (10 tot 20 are) kan een goede rugsproeier (vb. Birchmeier) met regelbare spuitdop volstaan voor de ziekte- en insectenbestrijding. Uitgerust met een ketsdop kan deze ook dienen voor de onkruidvernietiging.

5. Vruchten dunnen

Wanneer het niet gevoren heeft tijdens de bloeitijd, zijn pruimenbomen, appelbomen, perenbomen en perzikbomen vaak overladen met jonge vruchten. Na de natuurlijke junirui, wanneer de vruchtjes zo groot zijn als een merelei, knipt men de overtollige weg en bewaart men de best ontwikkelde. Men laat 1 vrucht staan per 10 cm vruchttwijg en hoogstens 2 vruchten per tros. Dit komt de kwaliteit zeker ten goede.

6. Onkruidbestrijding

In een kleine tuin is hakken de goedkoopste en zuiverste methode. Op grotere oppervlakten zijn wij genoodzaakt herbiciden te gebruiken. We onderscheiden 3 soorten herbiciden, namelijk de contactherbiciden, de systemische herbiciden en de kiemingremmende herbiciden.

- Contactherbiciden: verbranden de bovengrondse plantendelen doeltreffend tegen éénjarige onkruiden.
- Systemische herbiciden: dringen binnen in de plant en doden tevens de wortel. Doeltreffend tegen meerjarige wortelonkruiden. Meest milieuvriendelijk in deze groep, zijn de producten op basis van Glyfosaat.
- kiemingremmende herbiciden: voorkomen het kiemen van de onkruidzaadjes. De meeste producten werken tegen een welbepaalde groep onkruiden en voor een bepaalde periode. Informeer u goed alvorens deze te gebruiken. Bij een aanplant in rijen kan men tussen de rijen gazon zaaien, deze kort maaien en het gras onder de bomen spreiden.

7. Probleem: mijn boom draagt niet

Hier kunnen vele zaken aan de oorsprong liggen. Enkele mogelijke oorzaken:

- de boom bloeit rijkelijk maar geeft geen vruchten:
ofwel heeft de boom gebrek aan goede bestuiving, ofwel is de bloei bevroren in de lente (1 nacht volstaat !)
- de boom bloeit niet:
 - * te sterke jonge scheuten als gevolg van te korte snoei.
 - * jonge boom in volle groei moet eerst volwassen worden. Nog even geduld.
 - * te rijke bemesting (vb. als er kippen onder lopen). Hier de toppen van de twijgen niet insnoeien en naar horizontaal afbuigen in juli.
 - * het verschijnsel "Beurtjaren" komt bij meerdere soorten voor. Overvloedige dracht het ene jaar wordt afgewisseld door een jaar zonder noemenswaardige opbrengst. Hiertegen is weinig te ondernemen; enkel goede vruchtdunning helpt wat.

Assortimentsbeschrijving

1. Appelbomen (*Malus domestica*)

De appel is onze belangrijkste fruitsoort, ze brengt jaarlijks een goede, soms overvloedige oogst voort.

Volgende onderstammen worden gebruikt:

- M 27: zeer zwak, dus enkel te gebruiken voor intensieve teelt op rijke gronden.
- M 9: zwak, algemeen gangbaar gebruikt in de commerciële fruitteelt, tevens ook best geschikt voor leifruit en intensieve aanplanting in spilvorm. Heeft steunpaal nodig.
- M 26: matig zwak, gebruikt voor struikvormen in particuliere tuinen. Groeit iets sterker dan M9 waardoor de boom minder zorgen (snoei – sproeien -steun) behoeft. Sterker wortelgestel.
- M 106: matig sterk, geschikt voor halfstambomen van matige omvang, sterk stabiel wortelgestel.
- zaailing: sterk, geschikt voor half- en hoogstambomen van grote omvang, latere vruchtbaarheid en lange levensduur.

Nuttige weetjes:

Schurft en appelmade zijn in de liefhebberstuin de schadelijkste kwalen.

De appelmade wordt bestreden begin juni. Bij warm weer vliegen de motjes en is bespuiting met een insecticide noodzakelijk.

Beter nog is de inzet van een biologisch middel "CARPOVIRUSINE".

Schurft en witziekte bestrijdt men met niet giftige fungiciden. Tijdig de behandeling beginnen (in mei gedurende warme vochtige periodes) is de boodschap.

Wollige appelbloedluizen kunnen voorkomen als witte pluizen op de onderzijde van twijgen en langs de stam, meestal in de nazomer. Bij een begin van infectie de luizen manueel pletten is nuttig. Goed de onmiddellijke omgeving (ca. 10 meter) inspecteren. Een grondige bespuiting tot afdruipe toe, is pas aangewezen na de pluk! Mogelijks wordt de luis ervoor ervoor door een natuurlijke parasiet bestreden.

Ook sierappelsoorten kunnen dienen als bestuiver voor uw appelaar, als de bloeiperiode gelijk valt.

Een hoogstam "Bellefleur" of "Boskoop" in het gazon en een sierappelstruik als bestuiver in de huistuin zijn prachtig en nuttig.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

- A = Amateursvariëteit voor halfstam of laagstam
C = Commercieel gangbare variëteit
H = Geschikt voor hoogstam
RGF = Oude liefhebbersvariëteit aangeraden door het Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek, afdeling fyto-genetische Bronnen te Gembloux.
(11-2) maanden van rijpheid-/ van november tot februari bij natuurlijke bewaring in vochtige koele kelder.

Bewaarpappels plukt men begin oktober.

Volgende variëteiten worden als beste bestuivers aangeraden:

Alkmene, Reinette de France, Reine des Reinettes, Transparente Blanche, James Grieves, Idared en Jonathan.

Akane (8-10) A + C

= PRIME ROUGE

- BOOM: klein, zeer vruchtbaar, gevoelig voor meeldauw
BLOEI: vroeg, diploïde
VRUCHT: klein, prachtig helrood, vast wit vruchtvlees, eetappel, windvast
-

Alkmene (9-10) A + C

- BOOM: middelmatige groei, gevoelig voor kanker, zeer vruchtbaar
BLOEI: vroeg, diploïde
VRUCHT: middelmatige, zoete, zeer lekkere vervanger voor Cox in de liefhebberstuin goudgeel, echte dessertappel
-

Bellefleur du Brabant (11-3) H

= ENKELE BELLEFLEUR (BELLE FLEUR SIMPLE)

= PETIT BON POMMIER

- BOOM: zeer gezonde, vruchtbare hoogstamboom
BLOEI: laat
VRUCHT: kleine hoge, roodgestreepte appel van middelmatige kwaliteit
-

Berglander (11-2) H

= BELLEFLEUR DES FLANDRES

- BOOM: grote, gezonde, vruchtbare hoogstamboom
BLOEI: laat
VRUCHT: grote, rode kook-en eetappel die goed bewaart
-

Bohnappel (10 – 6) H

= RHEINISCHER BOHNAPFEL

- BOOM: grote, alternerend rijkdragende hoogstamboom
BLOEI: middelvroeg, triploïde
VRUCHT: kleine, eivormige, zeer aromatische, Duitse ciderappel, ook late eetappel, weinig gekleurd
-

Boskoop (11-2) H + A + C

= SCHONE VAN BOSKOOP

= GOUDRENET

- BOOM: grote, gezonde boom voor alle vormen
één van de belangrijkste appelvariëteiten
BLOEI: vroeg, triploïde
VRUCHT: grote, zware vrucht, geelbruin,
lekkere eetappel, beste keukenappel, bewaart goed in de fruitkelder
-

Boskoop Bakker (10-1) H + A + C

= RODE BOSKOOP

- BOOM: mutant van de gele Boskoop
BLOEI: vroeg, triploïde
VRUCHT: minder groot en mooiere vorm
mooi bruinrood gekleurd
-

Bramley's Seedling (11-3) A

- BOOM: sterke groei, schurftgevoelig, alternerend vruchtbaar
BLOEI: middelvroeg, triploïde
VRUCHT: zeer groot, gekende Engelse kookappel
-

Court Pendu Rosat (11-3) A + C

= KOENIGLICHER KURZSTIEL

- BOOM: kleine, zeer vruchtbare boom voor laagstamvormen
BLOEI: zeer laat, diploïde
VRUCHT: kleine, ronde, platte Reinette, rood op gele grond, door kenners zeer gevraagd, lekker dessertappeltje
-

Cox Orange (type T12) (9 – 11) A + C

- BOOM: ziektegevoelige handelsvariëteit, moeilijke vruchtzetting
BLOEI: vroeg, diploïde
VRUCHT: middelmatig, vlakronde Reinette, roodbruin, gevoelig voor kurkstip, maar onze lekkerste appel
-

Cwastresse Double (10-12) H + RGF

= CALVILLE DES VERGERS

= TRIOMPHE DU LUXEMBOURG

BOOM: gezond in weideboomgaard
BLOEI: middelmatig laat, diploïde
VRUCHT: middelmatig groot, groengeel rood gestreept, voor desserttafel

Discovery (8-9) A

BOOM: matig vruchtbare, gezonde, kleine boom
BLOEI: vroeg, diploïde
VRUCHT: middelgrote, zeer mooie ronde appel, geel tot helrood zuurzoet, lekker vast vruchtvlees

Dubbele Bellefleur (10-3) H

BOOM: grote, gezonde hoogstamboom. Heeft beurtjaren, afgewisseld met overvloedige productie
BLOEI: laat
VRUCHT: grote, gladde kook-en eetappel met rode blos, zoetzuur

Ellison's orange (9-10) A

BOOM: gezonde, gemakkelijk te kweken variëteit, kankergevoelig, alternerend vruchtbaar
BLOEI: halflaat, diploïde
VRUCHT: middelmatig grote, mooie appel met eigenaardige muskaatsmaak, uitermate geschikt voor moes

Elstar (10-1) A + C

BOOM: kleinere zeer vruchtbare boom, wat schurftgevoelig
BLOEI: late bloei, diploïde
VRUCHT: middelmatig, rond, mooi gekleurd en fijn, zoetzuur van smaak, hoofdsoort voor beroepsfruitteelt en liefhebber

Eysdener Klumpke (12-4) H

= POSSON ROUGE DE HOLLANDE

BOOM: grote, gezonde hoogstamboom
BLOEI: halflaat
VRUCHT: middelmatig grote, mooi rode bewaarappel, tafel- en keukenappel

Geheimrat Oldenburg (9-11) H + A

- BOOM: rijkdragende, sterke boom, meeldauw- en kankergevoelig
BLOEI: laat, diploïde
VRUCHT: grote, hoge, gele, lekkere tafelappel, rode zonnepijp
-

Gloster (11-2) A + C

- BOOM: sterk, rechtopgroeiend, gevoelig voor schurft en witziekte, zeer vruchtbaar
BLOEI: vroeg, diploïde
VRUCHT: grote klokvormige, prachtig rode vrucht, groen, zuurzoet, vast vruchtvlees, gevoelig voor klokhuisrot, niet al te lekker
-

Godivert (11-4) A + RGF

- BOOM: gezonde, zeer vruchtbare variëteit
BLOEI: middelmatig laat, triploïde
VRUCHT: grote keukenappel, geel met rode wang
-

Golden Delicious (Type B85) (10-2) A + C

- BOOM: kleine boom, zeer vruchtbaar, gevoelig voor schurft en witziekte, beter thuis in Zuid-Europa
niet geschikt voor hoogstamteelt
BLOEI: laat, diploïde
VRUCHT: middelmatig, goudgeel, zeer lekkere tafelappel
-

Granny Smith (12-4) A + C

- BOOM: gezonde boom, zeer vruchtbaar, voor zonnige streken
BLOEI: halflaat
VRUCHT: grasgroene, ronde, harde appel uit het zuidelijk halfrond, handappel
-

Gravensteiner (9-10) H + A

= CALVILLE DE GRAVENSTEIN

- BOOM: zeer grote boom, laat vruchtbaar, schurftgevoelig
BLOEI: zeer vroeg, triploïde
VRUCHT: groot, rond, geelgroen, wit aromatisch vruchtvlees, tafel- en moesappel
-

Grenadier (8-9) A + H + RGF

- BOOM: gezonde, vruchtbare boom geschikt voor alle boomvormen
BLOEI: middelmatig vroeg, diploïde
VRUCHT: grote, zure vrucht, lichtgroen tot geel, perfecte moesappel
-

Gris Braibant (11-5) H + RGF

= BRABANTSE GRIJZE RENET

= REINETTE GRISE

- BOOM: gezonde, vruchtbare weideboomgaardappel
BLOEI: middelmatig laat
VRUCHT: middelmatig en rond, geelbruin met ruwe schil, dessertappel, bewaart zeer goed
-

Idared (10-3) A + C

- BOOM: zwakke gezonde boom die vroeg vruchtbaar is
BLOEI: vroeg, diploïde, beste bestuiversoort
VRUCHT: vlakronde, grote, groenrode tafelappel, die zeer lang en goed bewaart
-

Ingrid Marie (9-12) A

= DEENSE COX

- BOOM: zeer vruchtbaar maar gevoelig voor schurft en monilia
BLOEI: middellaat, diploïde
VRUCHT: vlakronde, eerder kleine, rode vrucht, zeer lekker, geschikt voor kerstversiering
-

Jacques Lebel (9-12) H + A

- BOOM: gezonde boom voor weideboomgaard, ook als laagstam zeer vruchtbaar
BLOEI: middenvroeg, triploïde
VRUCHT: groot, vlakrond, geelgroen, sappig lekker zuurzoet, goede tafelappel, beste moesappel
-

James Grieve (8-9) H + A + C

- BOOM: zwakke groei, zeer vruchtbaar, gevoelig voor kanker en schurft
BLOEI: middenvroeg, diploïde, zeer goed stuifmeel, tamelijk zelffertil
VRUCHT: groot, hoog, geel tot rode lekkere herfstappel voor tafel en moes
-

Jonagold + mutanten (10-1) A + C

- BOOM: zeer vruchtbare, sterkgroeïende boom gevoelig voor meeldauw, schurft en kanker, hoofdvariëteit voor de belgische fruitteelt
BLOEI: laat, triploïde
VRUCHT: grote, hoge, geelrode vrucht, geelachtig, zoet, aromatisch, vast vruchtvlees, beste dessertappel
-

Jonathan (11-2) H + A + C

- BOOM: kleine boom, zeer vruchtbaar, gevoelig voor witziekte
BLOEI: middenvroeg, diploïde, goed stuifmeel, ook neiging tot zelfvruchtbaarheid
VRUCHT: klein tot middelmatig, hoge helrode tafelappel, witgroen vast vruchtvlees, bewaart goed en lang
-

Joseph Musch (10-1) H + A + RGF

= GASCOGNE'S SCARLET SEEDLING

- BOOM: vruchtbare, gezonde boom voor hoogstamboomgaard, als struikvorm enkel sterkere onderstam (M26 of M106)
BLOEI: vroeg, triploïde
VRUCHT: grote, brede appel, gekleurd, vast vruchtvlees type Reinette, dessertappel
-

Kaiser Wilhelm (10-2) H + A

- BOOM: gezonde, niet windgevoelige variëteit voor weideboomgaard, draagt later veel maar alternerend
BLOEI: middenvroeg, triploïde
VRUCHT: groot, geel en roodgestreept, zuurzoete, zachte kookappel
-

Karmijn de Sonnaville (10-12) A

- BOOM: sterkgroeiende boom, gevoelig voor kanker en meeldauw te weinig vruchtbaar
BLOEI: laat, triploïde
VRUCHT: groot, bruin en rood, gelijkend op Boskoop, zeer lekkere tafelappel, stijpegevoelig
-

Keing (12-3) H

- BOOM: sterkgroeiende hoogstamboom, zeer gezond
BLOEI: middelmatig laat, diploïde
VRUCHT: klein, hoog, roodgestreept, kookappel voor zeer lange bewaring, weinig smaak, vast en daardoor gezocht als taartbeleg
-

Keuleman (1-5) H

= GUEULE DE MOUTON

= SCHAFSNASE

- BOOM: zeer grote, vruchtbare, gezonde hoogstamboom
BLOEI: zeer laat, in aanvang trage vruchtzetting
VRUCHT: kleine, hoge, harde moesappel, die goed en zeer lang bewaart, tafelappel in april en mei
-

La Paix (10-11) A + RGF

- BOOM: vruchtbare, weinig ziektegevoelige boom voor laagstamvormen
BLOEI: middelmatig laat, diploïde
VRUCHT: middelmatig grote, hoge appel, sterk rood gekleurd, lekkere aromatische en zeer zoete dessertappel
-

Laxton's Superb (10-1) A

- BOOM: grote boom, gezond, maar alternerend zeer vruchtbaar
BLOEI: middelmatig laat, diploïde
VRUCHT: middelmatig, groen tot blauwrood, dessertappel die goed bewaart
-

Marie-Joseph d'Othée (1-5) H

= YZERAPPEL

= POMME DE DEUX ANS

- BOOM: gezond, vruchtbaar, sterke groei voor weideboomgaard
BLOEI: laat
VRUCHT: middelgrote, rode bewaarappel voor de keuken
-

Melrose (11-2) A + C

- BOOM: sterke opgaande groei, gezonde boom, matige en alternerende vruchtbaarheid
BLOEI: zeer laat, diploïde maar met slecht stuifmeel
VRUCHT: groot, vlakrond, groen tot purperrood, lang bewarende zeer lekkere tafelappel
-

Mutsu (11-2) C

- BOOM: sterke groei, matig schurftgevoelig, kanker gevoelig, zeer vruchtbaar
BLOEI: laat, triploïde
VRUCHT: grote ronde "Japanse Golden", sappige lekkere vrucht
-

Notarisappel (10-12) A + H

- BOOM: gezonde Nederlandse liefhebbersappel
BLOEI: middelvroeg
VRUCHT: geelgroene tafel- en moesappel
-

Ontario (11-4) A

- BOOM: zwakgroeiende, vruchtbare, betrekkelijk gezonde boom voor laagstamvormen
BLOEI: laat, diploïd, goede bestuiver met neiging tot zelffertiliteit
VRUCHT: groot, vlakrond, groen tot blauwrood, zuurzoete tafelappel die lang bewaart
-

Président Roulin (9-12) H + A + RGF

- BOOM: gezond en zeer vruchtbaar
BLOEI: middelmatig vroeg, diploïde
VRUCHT: grote gele appel, roze gestreept, kan als handappel, maar uitstekend voor moes
-

Radoux (10-1) H + A + RGF

- BOOM: gezond en zeer vruchtbaar maar wat alternerend
BLOEI: middelmatig laat, diploïde
VRUCHT: klein, mooi rood op gele rand, wit, zoetzuur vruchtvlees, handappel die goed bewaart, weinig aroma
-

Rambour d'hiver (11-2) H

= WINTERRAMBOUR

= HOLLANDSE BELLEFLEUR

- BOOM: sterke groei, weinig ziektegevoelig voor weideboomgaard, laat vruchtbaar
BLOEI: laat, triploïde
VRUCHT: groot, geelgroen met rood, moesappel met sappig zacht vruchtvlees
-

De groep der REINETTES zijn rond, hebben een ruwe schil, en smaken zuurzoet.

Reine des Reinettes (9-12) H + A

= GOLDPARMAENE

= KING OF THE PIPPIN

- BOOM: matig sterkgroeïende, gezonde boom, zeer vruchtbaar behalve in beurtjaren, zeer goede liefhebbersvariëteit
BLOEI: middellaat, diploïde, neigend naar parthenocarpie
VRUCHT: klein, rond, goudgeel en zeer lekker, stipegevoelig
-

Reinette de Blenheim (10-12) H + A + RGF

- BOOM: grote, gezonde zeer vruchtbare boom, behalve in beurtjaren
BLOEI: middellaat, triploïde, in aanvang trage vruchtzetting
VRUCHT: grote, goudgele roodoranje gestreepte, zeer lekkere tafelappel
-

Reinette de Chênée (12-2) H + A

- BOOM: in goede gronden gezonde boom, vruchtbaar
BLOEI: middellaat of halflaat
VRUCHT: middelmatig, ruwe, bruine, zeer lekkere tafelappel
-

Reinette de France (12-3) H + A

= FRANSE RENET

= GRAUWE RABOU

= REINETTE GRISE DU LIMOUSIN

BOOM: gezonde, laat vruchtbare boom
BLOEI: laat
VRUCHT: vlakke, ronde Reinette, lekkere tafelappel

Reinette Descardre (10-11) A

BOOM: gezonde, sterke boom, kankergevoelig in natte grond, geschikt voor laagstam in de huistuin
BLOEI: vroeg, triploïde
VRUCHT: dikke bronskleurige lekkere vrucht, gelijkende op een dikke Boskoop met blos, doch bewaart minder lang

Reinette blanche du Canada (12-2) H + A

= POMME DE CAEN

BOOM: krachtig groeiende vruchtbare boom voor alle vormen
BLOEI: middelmatig vroeg, triploïde
VRUCHT: dikke vrucht van goede kwaliteit voor tafel en keuken

Reinette Etoilée (10-12) H + A

= STERAPPEL

= ROTER STERN

BOOM: gezonde, traaggroeiende, grote vruchtbare boom voor hoogstam en ook laagstam op M9
BLOEI: zeer laat
VRUCHT: kleine, lederachtige, helrode vruchten, sieraad voor Kerstmis, wit vrucht-
vlees stervormig, rood doorstrept

Reinette Evagil (9-11) A + RGF

BOOM: gezonde, minder grote, matig vruchtbare boom, geschikt voor laagstam
BLOEI: middelmatig vroeg, diploïde
VRUCHT: gladde, kleinere, geel, wat oranjegekleurde Reinette van zeer goede kwaliteit.

Reinette Hernaut (10-2) H + A + RGF

BOOM: matig groeiende, zeer vruchtbare gezonde boom
BLOEI: middelmatig laat, triploïde
VRUCHT: grote, gladde, wijnrode appel op geelgroene grond, lekkere tafelappel, ook voor de keuken

Stark's Earliest (7) A

= SCARLET PIMPERNEL

- BOOM: goed groeiende, gezonde boom voor laagstam, matig maar regelmatig vruchtbaar
BLOEI: vroeg
VRUCHT: kleine, groenrode appel met lekker wit vruchtvlees, de vroegste lekkere appelvariëteit
-

Summerred (9-10) C

- BOOM: groeit sterk maar is zeer gevoelig voor schurft en kanker, heeft beurtjaren
BLOEI: vroeg
VRUCHT: middelgrote, hoge, ronde appel, groengeel tot donkerrood, sterk aromatisch
-

Topaz (10-2) A + C

- BOOM: gezonde, kleine tot middelgrote boom voor struikvorm, volstrekt schurftvrij, licht witziektegevoelig
BLOEI: laat
VRUCHT: eerder platte vruchten, oranje gestreepte bos op groengele achtergrond, harde appel met lichtzure, aromatische smaak. Niet te vroeg plukken!
-

Transparente blanche (7-8) H + A

= OOGSTAPPEL

= KLARAPFEL

= YELLOW TRANSPARENT

- BOOM: zwakke groei, gevoelig voor kanker, zeer regelmatig vruchtbaar
BLOEI: vroeg, diploïde, zeer goede bestuiver, neiging tot parthenocarpie
VRUCHT: middelmatig tot grote, gele appel, geschikt voor moes
-

Transparente de Croncels (9-10) H + A

= GLASAPFEL

= ROSENAPFEL

- BOOM: groeit sterk, is schurftgevoelig, geschikt voor regenarme streken
BLOEI: vroeg, diploïde,
VRUCHT: groot en rond, geel tot roze, zeer lekkere appel voor tafel en keuken
-

Trezeke Meyers (11-1) H + A

- BOOM: gezonde boom voor weideboomgaard en laagstam, zeer vruchtbaar
BLOEI: middellaat, triploïde
VRUCHT: matig groot, prachtig rood op gele grond, tafel en keukenappel
-

Tydemans' Early Worcester (9) A + C

- BOOM: sterkgroeiende, gezonde boom, geschikt voor laagstam, vruchtbaar op
twijgtoppen
BLOEI: vroeg
VRUCHT: prachtige, ronde, rode appel op gele grond, fijn aromatisch
-

Winston (12-4) A

= WINTERCHEER

- BOOM: gezonde, zeer vruchtbare boom voor half- en laagstammen
BLOEI: midden, diploïd, deels zelffertil
VRUCHT: klein, hoog, rood op gele grond, lekkere, late bewaarappel
-

Winterbanana (11-2) A

- BOOM: gezonde, sterkgroeiende en zeer vruchtbare boom voor de liefhebber
BLOEI: laat
VRUCHT: grote, gele, sappige keukenappel, zoetzuur
-

2. Perenbomen (*Pyrus communis*)

“België, de bakermat”

Vele van de op heden nog steeds gangbare perenvariëteiten vinden hun oorsprong in de 18de en 19de eeuw op Belgische bodem. Denken we maar aan namen zoals Josephine de Malines, Fondante de Charneux, Saint Remy, Durondeau (Tongern), Calebasse Bosc, enz.

Perenbomen vragen minder zorgen dan de appelboom.

Volgende onderstammen worden gebruikt:

- kwee C: zwak, enkel voor commerciële aanplant, vorstgevoelig
- kwee A: matig zwak, meest gebruikte onderstam voor struikvorm sommige variëteiten hebben geen affiniteit met deze onderstam en hebben dan nood aan een tussenstam (vb. Triomphe de Vienne, Jefkes, ...). Hiervoor wordt meestal Beurré Hardy gebruikt.
- Zaailing: sterk groeiend voor half-en hoogstamvormen

Nuttige weetjes:

Bacterievuur, schurft en perenbladvlooi zijn de meest schadelijke kwalen.

Bacterievuur en schurft, zie blz. 19 en 20.

Perenbladvlooiën: leven in kolonies zoals bladluizen, zuigen aan de scheuttoppen die misvormen en plakkerig en zwart worden. Spuiten indien ernstige aantasting bij vochtige lucht met Amitraz (selectief/spaart nuttige insecten). Wachtijd en dosis respecteren!

De perelaar staat graag op een zonnige standplaats. Pas dan zijn de peren echt sappig en rijk aan aroma.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

- A = Amateursvariëteit voor halfstam of laagstam
C = Commercieel gangbare variëteit
H = Geschikt voor hoogstam
(9-10) maanden van rijpheid: van september tot oktober bij natuurlijke bewaring in vochtige koele kelder.

Bewaarperen plukt men begin oktober.

Ananas de Courtrai (9) A

- BOOM: sterkgroeiende, gezonde boom op kwee
BLOEI: middenvroeg
VRUCHT: grote, dikke, goudgele, lekkere peer
-

André Desportes (7-8) A

- BOOM: krachtig wassende, zeer vruchtbare boom op kwee
BLOEI: vroeg
VRUCHT: middelmatig grote, lekkere zomerpeer
-

Beurré Alexandre Lucas (10-12) A + C

- BOOM: sterk groeiende, gezonde, middelmatig vruchtbare boom op kwee
BLOEI: middenvroeg, triploïde
VRUCHT: zeer groot en grauwoen, sappig en lekker, zoetzuur
-

Beurré Chaboceau (9-10) H + A

= JEFKESPEER

- BOOM: grote, gezonde boom op zaailing, zeer vruchtbaar op kwee + tussenstam
BLOEI: middelvroeg
VRUCHT: klein, lekker peertje, welgekend in Brabant
-

Beurré de Naghin (1-3) A

- BOOM: gezonde, krachtige, vruchtbare boom op kwee
BLOEI: middellaat
VRUCHT: dikke, ronde vruchten, bij rijpheid mooi goudgeel, lekker tot zeer lekker na bewaring
-

Beurré d'Hardenpont (11-2) A

= BEURRE D'ARENBERG

- BOOM:** op kwee zeer krachtig groeiende, laat vruchtbare boom, schurftgevoelig, zonnige standplaats voorzien!
BLOEI: middelvroeg
VRUCHT: middelmatig, zeer lekkere, buikige vrucht
-

Beurré Diel (11-1) A

= BEURRE MAGNIFIQUE

- BOOM:** groeit matig op kwee en is zeer vruchtbaar
BLOEI: middenseizoen, triploïde
VRUCHT: grote, dikke, geelgroene peer, bewaart goed na tijdig plukken
-

Beurré Hardy (9-10) H + A + C

= GELLERTS BUTTERBIRNE

- BOOM:** grote, steilgroeiende hoogstamboom op zaailing, schurftgevoelig ook op kwee sterke groei, vruchtbaarheid laat inzettend, ook beurtjaren op kwee goede tussenstam voor andere perenvariëteiten
BLOEI: middelmatig vroeg, diploïde, neiging tot parthenocarpie
VRUCHT: groot, stomp, bruingroen, zeer lekker en sappig
-

Beurré Lebrun (9-10) A

- BOOM:** sterkgroeiende, zeer vruchtbare gezonde boom op kwee, geschikt voor leivormen.
BLOEI: vroeg
VRUCHT: zeer grote, lange, dikke, groene vrucht, vlug buikziek
-

Bonne Louise d'Avranches (9-10) A + C

= GUTE LUISE

- BOOM:** op kwee, matig groeiende, zeer vruchtbare, schurftgevoelige boom
BLOEI: middelvroeg, diploïde
VRUCHT: middelmatig klein, bruinrood op groen, lekker, zeer waardevolle liefhebbersvariëteit
-

Bruine krikpeer (7) H + A

= COLOREE DE JUILLET

= BUNTE JULIBIRNE

- BOOM:** op zaailing geschikt voor weideboomgaard, zeer vruchtbaar op kwee met tussenstam, zeer vruchtbaar in liefhebberstuin, weinig ziektegevoelig
BLOEI: vroeg, diploïde, neiging tot parthenocarpie
VRUCHT: vroegste klein, dik, lekker peertje, vlug buikziek
-

Calebasse Bosc (10-11) A

= BEURRE D'APREMONT

- BOOM:** groeit goed op zaailing, te zwak op kwee, zeer vruchtbaar
BLOEI: laat, diploïde
VRUCHT: lange, flesvormige, middelgrote, bruinrode peer van zeer goede kwaliteit indien zonnige standplaats
-

Clapp's Favorite (8-9) H + A

- BOOM:** op zaailing geschikt voor weideboomgaard, zeer gezond op kwee goede laagstamboom laat maar voldoende regelmatig vruchtbaar
BLOEI: laat, diploïde
VRUCHT: grote, lange, groene vrucht met rode blos, lekker maar vlug buikziek
-

Comtesse de Paris (11-2) H + A

= GRAEFIN VON PARIS

- BOOM:** matig groeiende boom op zaailing, geschikt voor hoog- en halfstam op kwee gezonde vruchtbare laagstam, tevens geschikt voor leivormen
BLOEI: vroeg, diploïde
VRUCHT: kleine, peervormige, groene vrucht met lange steel, bewaart zeer goed en is lekker na warme zomer
-

Conférence (10-11) H + A + C

- BOOM:** op zaailing steile, gezonde hoogstam, vruchtbaar op kwee zeer vruchtbaar voor de huistuin en hoofdvariëteit voor de beroepsfruitteelt
BLOEI: middelvroeg, diploïde, deels zelfvruchtbaar
VRUCHT: grote, lange, lekkere, groene peer met zalmkleurig vruchtvlees, best geschikt voor koelhuisbewaring maar zeer lekker wanneer rijp geplukt
-

Dubbele Flup (9) H + A + C

= BEURRE DE MERODE

= DOYENNE BUSSOCH

- BOOM:** op zaailing hoge, gezonde boom voor weideboomgaard, gekend in de Kempen op kwee zeer vruchtbare laagstam
BLOEI: vroeg, diploïde maar slechte bestuiver
VRUCHT: groot, dikpeervormig, groen, zeer sappig en lekker
-

Doyenné du Comice (10-11) A + C

= VEREINSDECHANTSBIRNE

- BOOM:** vruchten te zwaar voor hoogstamteelt op zaailing op kwee sterke laagstamboom, wel schurftgevoelig vruchtbaarheid goed op volwassen boom nummer twee van de Belgische perenteelt moeilijke teelt voor de liefhebber, vaak beurtjaren
- BLOEI:** late bloei, diploïde, neiging tot zelfvruchtbaarheid
- VRUCHT:** grote, dikke, groene vrucht, de lekkerste der peren
-

Durondeau (10) H + A + C

= TONGERN

- BOOM:** op zaailing kleine hoogstam, schurftgevoelig op kwee zeer vruchtbare laagstam vanwege nabloei gevoelig voor bacterievuurinfectie
- BLOEI:** middelmatig vroeg, diploïde
- VRUCHT:** groot, peervormig, bruinrood, sappig, vast, zuurzoet vruchtvlees gegeerd in Brussel.
-

Général Leclerc (10-11) A

- BOOM:** op kwee gezonde laagstam, zaailing uit Doyenné du Comice, vruchtbaar en goed voor de liefhebber
- BLOEI:** vroeg
- VRUCHT:** grote, groene vrucht van zeer goede kwaliteit
-

Jeanne d'Arc (10-12) A

- BOOM:** middelmatige boom, best geschikt voor leiboom op kwee schurftgevoelig
- BLOEI:** midden
- VRUCHT:** groot, groen, dik en zeer lekker, smaak als Doyenné
-

Joséphine de Malines (12-2) A

- BOOM:** krachtig op zaailing, te zwak op kwee bestand tegen schurft, laat vruchtbaar op toppen van twijgen Joséphine heeft de eigenschap zich te ontbloten op de onderste gesteltakken
- BLOEI:** midden
- VRUCHT:** klein, groengrijs, zeer lekker, laat plukken!
-

Jules d'Airolles (11-12) H + A

- BOOM: op zaailing sterke hoogstamboom, niet schurftgevoelig
op kwee vruchtbare laagstam
BLOEI: midden
VRUCHT: middelmatig, peervormig, groen met rode blos, laat plukken, zeer lekker
-

Légipont (10-11) H + A + C

= FONDANTE DE CHARNEUX

- BOOM: op zaailing, hoofdsoort in de weideboomgaarden rond Herve
op kwee zeer vruchtbare laagstam
BLOEI: middelmatig vroeg, diploïde, neiging tot parthenocarpie
VRUCHT: middelmatig, peervormig, groen, van zeer goede kwaliteit
-

Le Lectier (11-1) A

- BOOM: op kwee goed groeiende boom voor laagstam, weinig schurftgevoelig
BLOEI: middellaat
VRUCHT: groot, groen, peervormig, lekker zoet, goede bewaring
-

Passé Crassane (11-2) A + C

- BOOM: op kwee middelgrote boom voor laagstam en leivorm aan warme muur,
gevoelig voor schurft en bacterievuur, beurtjaren
BLOEI: middellaat
VRUCHT: grote, ronde, bruingele, lekkere vruchten
-

Précoce de Trévoux (8) H + A + C

- BOOM: op zaailing grote, gezonde, vruchtbare hoogstam
op kwee met tussenstam goed groeiende, gezonde boom, zeer vruchtbaar
BLOEI: middelvroeg, diploïde, neiging tot parthenocarpie
VRUCHT: middelgrote, geelbruine vruchten van goede kwaliteit
-

Saint Rémy (1-5) H + A + C

- BOOM: snelgroeiende, sterke boom op zaailing en op kwee
vruchtbaar, tegen wind beschutte plaats gewenst
BLOEI: middellaat
VRUCHT: grote, dikke, zware vruchten, de belangrijkste stoofpeer in ons land
-

Soldat Laboureur (10-11) H + A

= BLUMENBACHS BUTTERBIRNE

- BOOM: op zaailing geschikt voor halfstam en hoogstam
op kwee gezonde, zeer vruchtbare laagstam
- BLOEI: middellaat, diploïde, neiging tot parthenocarpie
- VRUCHT: eerder klein, dik peertje, rijpt traag en is van zeer goede kwaliteit
-

Triomphe de Vienne (9-10) H + A + C

- BOOM: op zaailing gezonde, matig vruchtbare boom, bacterievuurgevoelig
op kwee gezonde boom enkel op tussenstam
luxevruchten aan leiboom
- BLOEI: middellate bloei, diploïde
- VRUCHT: grote, mooi gevormde, lange peer, bruinoranje vruchtvlees van zeer goede kwaliteit
-

William's Bon Chrétien (9) H + A + C

= BARTLETT

= WILLIAM'S CHRIST

- BOOM: op zaailing gezonde boom, wel bacterievuurgevoelig, zeer vruchtbaar
op kwee enkel virusvrije boom, of op tussenstam
hoofdsoort voor de liefhebberstuin
- BLOEI: middellaat, diploïde
- VRUCHT: mooie vrucht, goudgeel, wereldwijd bekend voor aroma, inmaak en
"Poire William"
-

William's Duchess (10) A

= PITMASTON DUCHESS

- BOOM: op kwee sterkgroeiende, matig vruchtbare boom, schurftgevoelig
- BLOEI: middellaat
- VRUCHT: de allerdikste peer, groen, tamelijk goede kwaliteit
-

Winterkeizerin (9) H

- BOOM: gezonde, zeer vruchtbare, grote boom op zaailing van hoogstam.
- BLOEI: vroeg, diploïde
- VRUCHT: lange, groene peer met rode blos, goed aromatisch
opgepast, dit is geen bewaarpeer, ofschoon de naam dit laat vermoeden

3. Pruimenbomen (*Prunus domestica*)

Goede rijpe pruimen vind je alleen in eigen tuin, zo van de boom. De liefhebber moet beslist enkele vruchtbare pruimenbomen in zijn tuin hebben. Hoe meer variëteiten, hoe beter de kruisbestuiving is.

Onder de algemeen geldende verzamelnaam "pruimen" worden vaak zowel de bakpruimen, de Mirabellen, de Reine Claudes en de eigenlijke pruimen gegroepeerd. Ze zijn nochtans verschillend in vorm, grootte, het loskomen van de steen, de smaak en de vastheid van het vruchtvlees, waardoor ze voor verschillende culinaire toepassingen kunnen dienen. De mogelijkheden zijn zeer uitgebreid: vers, als gebakbeleg, voor diepvries, sap, stroop, moes, marmelade, droogvruchten, geconfijt fruit, brandewijn, ... Dit is het beste bewijs dat deze vrucht zeer geliefd is door de liefhebber.

Ter verduidelijking:

- PRUIMEN:** verzamelnaam voor alle pruimen, ook deze niet behorend tot de andere hieronder vermelde categoriën.
- REINE CLAUDES:** suikerpruimen, rond van vorm en zeer zoet.
- KWETSEN:** (= BAKPRUIMEN = ALTESSE = QUETSCHEN): eivormige vruchten, laat rijpend en goed te drogen, meestal violetblauw. De steen komt makkelijk los.
- MIRABELLEN:** zeer kleine, zoete ronde vruchten. Groeikrachtige bomen die vrij laat zeer vruchtbaar worden.

Volgende onderstammen worden gebruikt:

- St Julien A: voor struikvorm, kleinere bomen
- Myrobolaan: voor half- en hoogstamvorm, sterkere groei

Nuttige weetjes:

Van alle fruitgewassen zijn pruimen het gemakkelijkst te telen door de niet vakkundige liefhebber.

De beste Reine Claudes zijn ook het minst vruchtbaar en zelfsteriel. Zij hebben dus zeker nood aan kruisbestuiving. Goede bestuivers voor Reineclaude Dorée zijn o.a.: Enkele Bakpruim en Mirabelle de Nancy.

Zeker bij pruimen is vruchtdunning een noodzaak. Een pruim behouden om de 15 cm vruchtwijg is een maximum om mooie vruchten te oogsten.

Indien geconstateerd (krullende bladeren in juni), de blauwe pruimenbladluis met een selectief systemisch insecticide bestrijden.

Kruisbestuiving bij pruimen is dikwijls éénrichtingsverkeer, terwijl de andere richting geen aanleiding tot vruchtzetting geeft. (vb. Monsieur Hâtif geeft bij Bleu de Belgique en Reine Claude d'Althan goede resultaten, omgekeerd echter niet.)

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

(9-10) Aanduiding van de rijpeidsmaand. Pruimen rijpen tussen 5 juli en 10 oktober.

ECHTE PRUIMEN

Anna Späth, blauw, (9-10) H + A + C

- BOOM:** rechtopgroeende boom met lange overhangende twijgen, goede bestuiver voor kwetsen
- BESTUIVING:** zelffertil, beste bestuivers: Stanley, Sanctus Hubertus, The Czar, Monsieur hâtif, Queen Victoria
- VRUCHT:** bijna ronde, grote vruchten van zeer goede kwaliteit, steen komt los, vrucht verdraagt transport
-

Belle de Louvain, blauw (8) H + C

- BOOM:** zeer grote, gezonde, zeer vruchtbare boom
- BESTUIVING:** zelffertil, zeer goed stuifmeel. Beste bestuivers: Opal, Stanley
- VRUCHT:** deze vuistpruimen zijn eivormig en zeer gezocht voor de handel vruchtvlees van matige eetkwaliteit, doch goed voor jam.
-

Belle de Thuin, geel (8-9) A + RGF

- BOOM:** gezonde boom, zeer vruchtbaar, matig gevoelig voor Monilia
- BESTUIVING:** zelffertil
- VRUCHT:** groot, langwerpig, groengeel, sappig en van zeer goede kwaliteit
-

Bleue de Belgique, blauw (8) A + C

- BOOM:** middelmatig grote, zeer vruchtbare, windgevoelige boom
- BESTUIVING:** zelffertil, beste bestuivers: Reine Claude d'Althan, Monsieur hâtif, The Czar en Opal
- VRUCHT:** grote, bijna ronde, zeer zoete kwaliteitsvrucht, purperblauw
-

Burbank, rood (8) A

- BOOM:** matig groeiende, zeer vroeg bloeiende Japanse pruim, zeer vruchtbaar wanneer bloei niet bevroest
- BESTUIVING:** zelffertil
- VRUCHT:** groot, rond, zeer mooie maar waterachtige vrucht met harde schil
-

Early Laxton, roze (7) A

- BOOM: klein, bolvormig, zwakke groei, goede bestuiver, zeer vruchtbaar
BESTUIVING: deels zelffertil, beste bestuivers: Reine Claude d'Oullins, Opal, The Czar
VRUCHT: klein, eivormig, glazig roze, smakelijke vrucht na Ruth Gerstetter, eerste pruim
-

Jefferson, geel (8-9) A

= EIERPRUIM

- BOOM: matige groei, zeer vruchtbaar, gezonde boom
BESTUIVING: zelfsteriel, beste bestuivers: Queen Victoria, Reine Claude d'Oullins
VRUCHT: grote, gele pruim, eivormig, zeer zoet, geel vruchtvlees
-

Kirke's Plum, blauw (8-9) A

- BOOM: grote, gezonde maar te weinig vruchtbare boom
BESTUIVING: steriel, beste bestuivers: Reine Claude d'Althan, Reine Claude d'Oullins
VRUCHT: groot, rond en zeer zoet, geliefd door wespen en vogels
-

Magna Glauca, blauw (7) A + C

- BOOM: snelgroeïende, grote boom, regelmatig vruchtbaar
BESTUIVING: deels zelffertil, beste bestuivers: The Czar, Queen Victoria, Stanley, Reine Claude d'Altan
VRUCHT: grote, ronde dessertpruim van goede kwaliteit
-

Monarch, blauw (9) H + C

- BOOM: snelgroeïende, grote boom, regelmatig vruchtbaar
BESTUIVING: deels zelffertil
VRUCHT: grote, ronde pruim met vast geel vruchtvlees van goede kwaliteit in warme zomers, steen komt los
-

Monsieur hâtif, blauw (8) H + C

= PRUNE MONSIEUR

= EARLY ORLEANS

- BOOM: gezonde, middelmatige boom, veel voorkomend rond Herve maar te weinig vruchtbaar
BESTUIVING: zelfsteriel, beste bestuivers: Queen Victoria, Reine Claude d'Oullins, Opal
VRUCHT: zeer lekkere, grote, bijna ronde vrucht
-

Monsieur Jaune, geel (8) A

BOOM: middelmatige boom, vruchtbaar
BESTUIVING: deels zelffertil
VRUCHT: klein, rond, geelrood gestipt, zo lekker als een Reine Claude

Opal, roze (7-8) H + A + C

BOOM: gezond en groeikrachtig, zeer vruchtbaar, in Nederland met Victoria een hoofdsoort
BESTUIVING: zelffertil, een goede bestuiver
VRUCHT: middelmatig, rond, van goede kwaliteit

Ontario, goudgeel (8) H + A

BOOM: gezonde, grote boom, ook voor minder warme streken
BESTUIVING: zelffertil
VRUCHT: rond tot ovaal, groot, vruchtvlees geel, zoet en aromatisch, steen komt niet los

Précoce favorite, blauw (7) H + A

= RIVERS' EARLY PROLIFIC

= PAMELSE DATJES

= ELDENSE BLAUWE

BOOM: kleine, vruchtbare boom
BESTUIVING: zelffertil, beste bestuivers: Opal, The Czar
VRUCHT: klein, rond, zeer vroeg en toch lekker werd vroeger geschud

Priesse double, geel + rood (8-9) H

BOOM: grote boom, zeer vruchtbaar en gezond in het Land van Herve (late bloei)
BESTUIVING: deels zelffertil
VRUCHT: middelmatig en van mindere kwaliteit

Ruth Gerstetter, blauw (7) A

BOOM: grote gezonde boom, te weinig vruchtbaar, de allervroegste pruim
BESTUIVING: zelfsteriel
beste bestuivers zijn: The Czar, Opal, Reine Claude d'Althann, Queen Victoria
VRUCHT: grote pruim van mindere kwaliteit

Sainte Cathérine, geel (9-10) H + A + C + RGF

- BOOM: steil, hooggroeiende, grote boom, aangeboden door RGF-Gembloux, rustiek, matig gevoelig voor moniliose
- BESTUIVING: zelffertil, beste bestuiver: Reine Claude Verte
- VRUCHT: groengele, eivormige, middelgrote vrucht van het Altesse type, soms gele kwets genoemd
goed voor alle gebruik
-

Sultan, blauw (9) H + C

= EEN TYPE VAN PRESIDENT

- BOOM: snelgroeiende, grote boom, regelmatig vruchtbaar
- BESTUIVING: deels zelffertil
- VRUCHT: grote, ronde pruim met vast, geel vruchtvlees, van goede kwaliteit in warme zomers, steen komt los
-

The Czar, blauw (7-8) A + C

- BOOM: steilgroeiende, middelmatig grote boom, de meest regelmatig vruchtbare pruimenboom
- BESTUIVING: zelffertil, zeer goede bestuiver
- VRUCHT: ronde, eerder kleine vruchten van voldoende kwaliteit
vruchtdunnen is ieder jaar noodzakelijk
-

Queen Victoria, rood (8-9) H + A + C

- BOOM: eerder kleine, zeer vroeg- en rijkdragende boom, gevoelig voor loodglansziekte
hoofdsoort in Nederland
- BESTUIVING: zelffertil, zeer goede bestuiver voor andere rassen
- VRUCHT: groot, eivormig, van goede kwaliteit wanneer men niet te veel vruchten op de boom laat
vruchtdunning quasi ieder jaar een noodzaak om takbreuk te vermijden
wie maar plaats heeft voor één pruimenboom, plant Queen Victoria
-

Wignon, purper (9) H + A + RGF

- BOOM: sterke groei, zeer vruchtbaar en gezond, uit de streek van Hoei
- BESTUIVING: zelffertil
- VRUCHT: middelmatig eivormig, roodpaars, van zeer goede kwaliteit
-

REINE CLAUDES

= Suikerpruimen

Reine-Claude d'Althan, rood (8) H + A + C

= CONDUCTA in België

- BOOM: gezonde, grote, brede boom, zeer vruchtbaar
BESTUIVING: steriel, beste bestuivers: Opal, The Czar, Queen Victoria
VRUCHT: grote, ronde, zeer lekkere, violetrode vrucht, belangrijke Europese handelsvariëteit
-

Reine Claude d'Oullins, geel (8) H + A + C

= OULLINS GOLDEN GAGE

- BOOM: grote, brede, gezonde boom, vruchtbaar
BESTUIVING: zelffertiel, beste bestuivers: Opal, The Czar, Reine Claude d'Althan, Queen Victoria
VRUCHT: grote, ronde, goudgele, lekkere vrucht
belangrijke Europese handelsvariëteit
-

Reine-Claude de Bavay, geel (9) A

- BOOM: gezonde, middelmatige boom, betrekkelijk vruchtbaar
BESTUIVING: deels zelffertiel
beste bestuivers: Queen Victoria, Reine Claude d'Oullins
VRUCHT: rond, iets groter dan Reine-Claude Verte
in warme nazomers zeer lekker
-

Reine-Claude Verte, groen + geel (8-9) H + A + C

= REINE-CLAUDE DOREE OF CROTTEE

- BOOM: middelmatig grote, gezonde boom, wordt maar laat vruchtbaar
BESTUIVING: steriel
beste bestuivers: Anna Späth, Oullins, Queen Victoria, Altesse Simple en Mirabelle de Nancy
VRUCHT: kleine, ronde vrucht, de zoetste aller Reine Claudes
-

= Bakpruimen
= Quetsches
= Altesses

VRUCHT: eivormige vruchten, hard vruchtvlees dat van de steen loskomt, geschikt voor inmaak, taart en dranken, vrucht hangt lang aan de boom en is rijp zeer zoet.

Altесе Simple, blauw (9-10) H + A + C

= BAKPRUIM, PRUNE DE NAMUR, QUETSCHЕ D'ALSACE, HAUSZWETSCHЕ
+ TYPES ETSCHЕID, SCHUEFER, enz.

BOOM: zeer gezond, middelmatig groot, wordt oud
geschikt voor wegbepanting, voldoende vruchtbaar

BESTUIVING: zelffertil

VRUCHT: klein, meest gekend voor keukengebruik, best voor drogen en distillatie

Altесе double de Liège, blauw (9) H + A + C

= DUBBELE BAKPRUIM, QUETSCHЕ D'ITALIE, FELLEMBERGER

BOOM: gezonde boom, bekend in de weiden rond Herve, te weinig vruchtbaar als jonge boom

BESTUIVING: deels zelffertil, beste bestuivers: Stanley, The Czar, Reine Claude Verte, Althann, Oullins, Anna Späth en vooral Belle de Louvain

VRUCHT: grote, lekkere dessertvrucht

Bühler Frühzwetsche, blauw (8) H + A

= QUETSCHЕ DE BÜHL

BOOM: grote gezonde boom bekend in Lotharingen en Duitsland, zeer vruchtbaar

BESTUIVING: zelffertil

VRUCHT: vroegste, kleine kwets, zoet, sappig vruchtvlees, ook geschikt voor vers gebruik

Président, blauw (9-10) H + A + C

BOOM: zeer grote, gezonde boom, vroeg en voldoende vruchtbaar, verkiest goede gronden en warme standplaats

BESTUIVING: zelffertil

beste bestuivers: Altесе Simple, Reine Claude Verte en Althann

VRUCHT: zeer grote, eivormige kwets die laatst rijpt, zeer vast vruchtvlees, prachtige dessertvrucht voor de handel

Wangenheimer Frühzwetsche, blauw (8-9) H + A

- BOOM: grote gezonde boom, zeer vruchtbaar
BESTUIVING: zelffertil
VRUCHT: wat grotere kwets, voor het middenseizoen, zoet, ook geschikt voor vers verbruik
-

Sanktus Hubertus (7) H + A + C

- BOOM: sterke brede boom, zeer vroeg en regelmatig vruchtbaar
BESTUIVING: deels zelffertil, beste bestuivers: Reine Claude Crotté, Reine Claude d'Oullins, Monsieur hâtif, Queen Victoria, The Czar en Opal
VRUCHT: rond, groot en van voldoende kwaliteit, uitstekend voor jam
-

Stanley, blauw (9) H + A + C

- BOOM: grote, zeer vruchtbare boom, goede bestuiver, gevoelig voor Monilia
BESTUIVING: zelffertil, beste bestuiver: Reine Claude d'Oullins
VRUCHT: grote vrucht van goede kwaliteit, enkel in warme zomers
-

MIRABELLEN

Mirabelle de Nancy, geel (8-9) H + A + C

- BOOM: middelmatige, gezonde boom, laat maar dan regelmatig vruchtbaar
BESTUIVING: zelffertil
VRUCHT: geel, rood gestippeld, zo groot als een kers, zeer zoet en aromatisch vruchtvlees, dessertvrucht voor de inmaak
-

Mirabelle de Metz, geel (8-9) H + A + C

- BOOM: middelmatige, gezonde boom, laat maar dan regelmatig vruchtbaar
BESTUIVING: zelffertil
VRUCHT: geel, licht rood gestippeld, zoeter en kleiner dan Nancy, gezocht voor inmaak
-

Prune de Prince, blauw (9-10) A + RGF

- BOOM: klein en zeer vruchtbaar, bekend in Belgisch Lotharingen (Virton)
BESTUIVING: zelffertil
VRUCHT: niet groter dan een kers, rond, blauw met zeer klein steentje, decoratief als tafelfruït, tevens geschikt voor drogen en inmaak
-

4. Kersenbomen (*Prunus cerasus*)

De herkomst van deze vruchtbomen is onduidelijk en betwist. De wilde vorm (*Prunus avium*) is sterkgroeiend en dus hoofdzakelijk geschikt voor hoogstamteelt. Belangrijke productiegebieden van weideboomgaarden in Engeland (Kent), Duitsland (Niederelbe), Nederland, België (rond Sint-Truiden), en iets verder weg in de voormalige oostbloklanden schakelen nu stilaan over naar intensieve teelt op struikvorm. Hiervoor zoekt men reeds lang naar geschikte onderstammen om een kleinkronige boom te bekomen, zonder het kaliber van de vruchten te beïnvloeden.

Volgende onderstammen worden door ons aangewend:

- F12/1:** Is een selectie van de wilde kers die vegetatief wordt geteeld omwille van zijn gezondheid, rechte groei en voldoende wortelgestel voor hoogstamvormen en zijn geringe gevoeligheid voor gomziekte.
- Colt:** Als onderstam voor struik- en halfstamvorm geschikt. Het boomvolume bedraagt 2/3 van dat op F12/1 gekweekte bomen.
- GISELA 5®:** Momenteel de beste onderstam voor intensieve struikaanplantingen. Het boomvolume bedraagt slechts 1/3 van op F12/1 gekweekte bomen.

Bij de kersen onderscheiden we de zachte kersen (*cerises douces*) en de knapkersen of krakers (*bigarreau's*) genoemd. Krakers zijn harder, doorgaans wat dikker, maar barsten vlugger bij regen.

Nuttige weetjes:

Kersenbomen verdragen geen vochtige standplaats!

Indien gomziekte voorkomt bij een ca. 10 jaar oude kersen- of kriekeboom die goed groeit, kan een verticale insnede van ca. 5 mm diep over gans de lengte van de stam, dit probleem verhelpen.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Rijpheid wordt aangeduid in weken, vanaf week 1 (de allervroegste variëteit: Früheste der Mark) tot week 9.

Abbesse de Mouland (6) H

= EYSDENSE

BOOM: zeer grote, gezonde boom
BLOEI: laat, bestuivers: Schneider, Regina
VRUCHT: kleine, harde, zwarte kraker die goed vervoer verdraagt

Anglaise hâtive (3-5) H + A

= MAY DUKE

= ENGELSE MEIKRIEK

= TOT ET TARD

= ROYALE HATIVE

BOOM: nogal grote, brede, gezonde boom
BLOEI: middelmatig laat, gedeeltelijk zelffertil
VRUCHT: middelmatig zuurzoete, helrode kersen van goede kwaliteit over een langere periode rijpende liefhebbersvariëteit

Bigarreau Blanc (8) H + A + C

= WITTE KRAKER

= BUTTNER'S YELLOW

BOOM: kleinere, gezonde boom, regelmatig vruchtbaar
BLOEI: laat, bestuivers: Van, Hedelfinger, Schneiders
VRUCHT: gele, harde knapkers, weinig aangetast door vogels

Bigarreau Burlat (2) H + A

BOOM: sterkgroeiende boom, zeer gezond, late, voldoende vruchtbaarheid

BLOEI: vroege bloei

goede bestuivers: Van, Hedelfinger, Napoleon, Early Rivers, Vittoria

VRUCHT: halfzachte, rode tot zwarte bigarreau, niervormig rond

Bigarreau Esperen (5-6) H + A + C

= WITTE BUIKEN

= BIGARREAU BLANC ET ROSE

= CAPUCIENEN

= BUTTNER'S ROTE

BOOM: bolronde, grote boom, regelmatig vruchtbaar
BLOEI: middelvroeg, goede bestuivers: Hedelfinger, Schneiders
VRUCHT: rozerode, abrikooskleurige, grote vrucht, vast vruchtvlees

Bigarreau Napoleon (5-6) H + A + C

= GROSSE PRINZESSIN

= LAUERMANN

= SPAANSE

BOOM: hoge, brede boom, vroege, regelmatige vruchtbaarheid
BLOEI: middelvroeg
goede bestuivers: Van, Hedelfinger, Early Rivers, Bigarreau Burlat
VRUCHT: rozerode, abrikooskleurige, grote vrucht, iets donkerder dan voorgaande, vast vruchtvlees

Bigarreau Noir (7-8) H + A + C

= ZWARTE KRAKER

= GROSSE SCHWARZE KNORPEL

BOOM: gezond en groot, voldoende vruchtbaar
BLOEI: middenvroeg, bestuivers: Hedelfinger, Schneiders, Van
VRUCHT: harde, zwarte kraker, middelmatig groot, verdraagt goed vervoer

Bigarreau VAN (5) H + A + C

BOOM: matig groeiende knapkers uit Canada, zeer vruchtbaar
belangrijke nieuwe soort voor handel en liefhebber
BLOEI: middelvroeg, bestuivers: Kordia, Lapins, Schneiders, Merton Glory, Vittoria, Bigarreau Burlat, Early Rivers
VRUCHT: zeer grote, zwarte kraker, barstgevoelig, korte steel

Castor (5) A + C

BOOM: matig groeiende gezonde boom
BLOEI: middelvroeg, bestuivers: Hedelfinger, Van
VRUCHT: tamelijk zachte, dikke kers die bijna niet barst

Early Rivers (2-3) H + A + C

= LINDEKERS

= AFHANGERS

= KASSINS FRUEHE HERZKIRSCH

BOOM: hoge boom met hangende groeiwijze, regelmatig zeer vruchtbaar, zeer goede bestuiver

BLOEI: vroeg, bestuivers: Kordia, Lapins, Napoleon, Vittoria, Merton Glory

VRUCHT: grote, rood tot zwarte, zachte kers

Hedelfinger Riesen (5-6) H + A + C

= BRUINE BIGARREAU VAN ORDINGEN

BOOM: grote gezonde opgaande boom, late maar grote vruchtbaarheid

BLOEI: laat, bestuivers: Napoleon, Sunburst, Regina, Schneiders, Merton Glory

VRUCHT: zeer grote, bruinzwarte kraker, donker sap, bekende hoofdvariëteit.

Kordia (5) H + A + C

BOOM: sterke boom, zeer productief, vroege vruchtbaarheid

BLOEI: vroeg, bestuivers: Hedelfinger, Star, Lapins

VRUCHT: grote, harde, lekkere, donkerrode kraker, hartvormig verlengd, weinig barstgevoelig

Lapins (7) H + A + C

BOOM: middelmatige boom, goede vruchtbaarheid

BLOEI: vroeg, zelffertil, beste bestuiver voor alle variëteiten

VRUCHT: harde, lekkere, grote vrucht, rond tot verlengd, barstgevoelig

Merton Glory (2) A + C

BOOM: middelmatige, opgaande, gezonde boom, voldoende vruchtbaar

BLOEI: vroeg, bestuivers: Van, Hedelfinger, Napoleon, Vittoria, Bigarreau Burlat, Early Rivers

VRUCHT: grote, gele tot abrikoosroze, lekkere, zachte vrucht

Oktavia (6) A + C

BOOM: middelmatige boom, hoge vroege vruchtbaarheid, zeer gezond

BLOEI: laat, bestuivers: Regina, Sunburst, Hedelfinger

VRUCHT: donkerrode, grote kraker met kleurloos sap en kleine steen, barst niet

Regina (7-8) H + A + C

BOOM: sterke, gezonde, compacte boom, zeer vruchtbaar

BLOEI: laat, bestuivers: Hedelfinger, Schneiders, Sam

VRUCHT: zeer grote, roodbruine, harde kraker met kleine steen, niet barstgevoelig, zeer belangrijke variëteit

Sam (4-5) A + C

- BOOM: middelmatige gezonde boom, zeer vruchtbaar
BLOEI: laat, goed stuifmeel, bestuivers: Hedelfinger, Schneiders, Sunburst, Sylvia
VRUCHT: weinig barstende, bruinrode kraker, die echter eerder klein is
-

Schneiders Späte Knorpel (6-7) H + A + C

- BOOM: hoge, gezonde, sterke boom, goede maar late vruchtbaarheid
BLOEI: laat, goede bestuiver, bestuivers: Burlat, Kordia, Sylvia, Regina, Hedelfinger, Noordkriek, Merton Glory
VRUCHT: bruinrode, grote knapkers, weinig barstgevoelig, hoofdvariëteit
-

Star (5-6) A + C

- BOOM: middelmatige boom die vroeg zeer vruchtbaar is
BLOEI: middellaat, bestuiver: Van, Hedelfinger, Schneiders
VRUCHT: grote, zwartbruine, weinig barstgevoelige kraker
-

Sunburst (4-5) A + C

- BOOM: middelmatige boom, grote opbrengst, gevoelig voor bacteriekanker en monilia
BLOEI: laat, zelffertil, zeer goede bestuiver
VRUCHT: halfzacht, rode, zeer lekkere kers, rond, niet barstgevoelig
-

Summit (5-6) A + C

- BOOM: sterke opgaande groei, matige vruchtbaarheid
BLOEI: middenvroeg, bestuivers: Van, Hedelfinger, Lapins
VRUCHT: harde, zeer grote, donkere kraker van zeer goede kwaliteit, hartvormig, matig gevoelig voor barsten
-

Valeska (4) H + A + C

- BOOM: middelmatige boom, gezond, vroeg en regelmatig vruchtbaar
BLOEI: vroeg, bestuivers: Kordia, Lapins, Early Rivers
VRUCHT: grote, bruinrode, zachte kers, kleurend sap, niet barstgevoelig, verdraagt transport
-

Vittoria (9) H + A + C

- BOOM: sterke opgaande groei
BLOEI: vroeg, goed bestuiverras, beste bestuivers: Schneiders, Bigarreau Van, Early Rivers
VRUCHT: laatste aller kersen, groot en zwart
-

5. Kriekenbomen (*Prunus cerasus*)

De zure kersen of krieken of morellen genaamd, onderscheiden zich door een kleiner boomvolume, met veel fijne overhangende twijgen en zure vruchten die zeer geschikt zijn voor inmaak, voor taartbeleg en dranken.

Als onderstam gebruiken wij F12/1 en Colt (zie zoete kersen). Sinds enkele jaren worden onze kriekenbomen zwaar beschadigd door monilia (zie pag. 20) en is bespuiting met Koperoxychloride of TMTD voor en na de bloei noodzakelijk om de bomen te behouden. Momenteel wordt angstvallig en tevergeefs gezocht naar moniliaresistente variëteiten. Wij volgen de evolutie op de voet. Vraag ernaar!

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Gorsemkriek (5-6)

= HEIMANN'RUBINWEICHSEL

- BOOM:** sterkgroeiende, steile boom
BLOEI: middelvroeg, zelffertil maar goede bestuiver voor andere krieken
VRUCHT: grote, zure kriek, bruinrood, lost steen, bloedt niet
-

Kelleris 16 (6-7)

= MORELLENFEUER

- BOOM:** wat opgaande boom, geschikt voor struikvorm, zeer vruchtbaar, een week vroeger dan noordkriek, wat soms betere prijzen oplevert
BLOEI: middelmatig laat, autofertil
VRUCHT: belangrijke, zure kriek met wat grotere steen, vroegrijpend, donker sap, fijn aroma
-

Montmorency à Courte Queue (5) H + A

= BRUGSE KORTSTEELEKRIEK

- BOOM:** middelgrote boom met bolvormige kruin, vruchtbaarheid laat te wensen over
BLOEI: laat, zelfsteriel, bevruchter: Noordkriek
VRUCHT: dikke, kersrode, doorschijnende amarel, gezocht voor taartbeleg
-

Noordkriek (7-8) H + A + C

= GRIOTTE DU NORD
= SCHATTEMORELLE

BOOM: kleine boom, best geschikt voor struikvorm, zeer vroeg vruchtbaar
BLOEI: laat en autofertiel, ook goede bestuiver voor laatbloeiende kersen
VRUCHT: groot, donkerrood met rood sap, kleine steen lost goed, maar bloedt
belangrijkste kriekensoort voor industrie en huistuin
types: Scharö (kleinere boom), Boscha (grotere boom), Rheinische Schattenmorelle (middelmatige boom)

Waalse (4) H + A + C

= GRIOTTE DE VISE
= AMARELLE ROYALE
= LUDWIGS FRUEHE
= KOENIGLICHE AMARELLE

BOOM: middelgrote boom met ronde kruin, zeer vruchtbaar
BLOEI: middelmatig laat, autofertiel
VRUCHT: eerder kleine, blinkend rode, doorschijnende amarel, lekker zuurzoet, zeer gezocht voor pasteibakkerij

6. Perzikkbomen & Nectarines

Reeds 2500 jaar terug werd deze vrucht in Perzië en Klein Azië verbouwd.

Commerciële perzikteelt heeft hier totaal afgedaan sinds ca. 1950, van zodra de import uit het Middellandse Zeegebied op gang kwam. Dit neemt niet weg dat ook hier boomgerijpte allerlekkerste witvlezige perziken, weliswaar met wisselend succes vanwege de lentevorst tijdens de vroege bloeiperiode, kunnen worden verkregen. Nectarine is nauw verwant met de perzik, maar heeft een gladde schil.

- Boomvormen:
 - * voor deze vruchten is de struik/spilvorm het meest aangewezen.
 - * halfstambomen worden ook veel aangeplant in liefhebberstuinen. Zorg voor de zonnigste en hoogst gelegen standplaats.
 - * hoogstamvorm is af te raden vanwege takbreuk.
- De meest gebruikte onderstam, St. Julien A, beperkt het boomvolume, maar voor droge arme zandgronden is de perzikzaailing beter geschikt.

Nuttige weetjes:

De vroege, mooie roze bloei van deze vrucht maakt ze zeer geschikt voor aanplant als solitair in de siertuin, tevens zijn de bomen zelffertil waardoor 1 boom volstaat.

Gezien de vroege bloei, en het gebrek aan insecten op dat moment, is handmatige bestuiving met een penseel een nuttige lentekriebels opwekkende bezigheid.

Perzikkbomen worden vooral aangetast door KRULZIEKTE (taphrina) op het jonge blad. Eén bespuiting met TMTD net voor het openbarsten van de bloemknoppen is afdoende. Dit beperkt de aantasting en van zodra de temperaturen stijgen, groeit de boom gezond verder.

De bij voorkeur in de vroege lente aangeplante perzikboom wordt sterk teruggesnoeid. Verdere snoei beperkt zich tot het wegnemen van dood hout in september. Snoeien in volle winter verdraagt de perzikboom niet!

In jaren van overvloed is sterke vruchtdunning noodzakelijk en is het goed de overladen takken tegen afscheuren te ondersteunen.

De liefhebber kan perzikkbomen zaaien; "Fertile de Septembre" en "Reine des Vergers" zijn nogal zaadecht.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Rijpheid wordt aangeduid in weken vanaf week 1 (de vroegste variëteit "MAYFLOWER") tot week 8 (Reine des Vergers)

Amsden (2) A

BOOM: gezonde, productieve boom van middelmatige grootte
VRUCHT: grote vrucht met rode blos, zacht vel en losse steen matig zoet en aromatisch.

Charles Ingouff (4) A

BOOM: groeikrachtige, productieve boom met gespreide rijpheid, gevoelig voor krulziekte
VRUCHT: wit vlees, middelgrote vrucht met sterke, rozerode blos fijne, zoete smaak

Early Sungrand (4) A

BOOM: groeikrachtige, eerder gezonde boom, licht krulziektegevoelig
VRUCHT: wit vruchtvlees, ronde, rode vrucht met gladde schil sterk aromatisch en zoet, komt goed los van de steen

Fertile de Septembre (7) A + G

BOOM: gezond, groeikrachtig, weinig krul- en moniliosegevoelig laatbloeiend, dus minder gevoelig voor lentevorst, wat resulteert in regelmatige grote opbrengst
VRUCHT: middelgroot, wit vruchtvlees, sappig met rode schil, smaak iets minder, goede stoofvrucht

Johny Brack (3) A

BOOM: groeikrachtige, gezonde boom
VRUCHT: fijne, aromatische, grote vruchten met frisrode blos en geel vruchtvlees

Lieveling (3) A

BOOM: vroegbloeiend, gezond, groeikrachtig laatste perzik, ooit in België voor de handel gekweekt
VRUCHT: mooie, lekkere, rode vrucht met wit vruchtvlees

Nectared (5) A

- BOOM: groeikrachtige boom die snel productief is
VRUCHT: geel vruchtvlees, grote, ronde vrucht van karmijnrode kleur op gele achtergrond, gladde schil, sterk aromatisch en zoet komt goed los van de steen
-

Red Haven (6) A

- BOOM: breed en grootuitgroeidend, krulziektegevoelig
VRUCHT: middelgrote, ronde, rode vorm, milde en zeer zoete, lichte muskaatsmaak, komt goed los van steen, geel vruchtvlees
-

Reine des Vergers (8) A

= KÖNIGIN DER OBSTGÄRTEN

- BOOM: groeikrachtige, productieve boom mag in volle wind staan
VRUCHT: wit vruchtvlees, grote, rozerode vrucht, sappig en zoet komt volledig los van steen
-

Roter Ingelheimer (2) A

= FRUEHER ROTER INGELHEIMER

- BOOM: kleine boom die zeer vroeg bloeit, zeer vruchtbaar
VRUCHT: middelmatig grote, mooi rode vruchten van zeer goede kwaliteit
-

7. Abrikozenbomen (*Prunus armeniaca*)

Ofschoon een nog warmere standplaats vereist is dan bij perzik, kunnen deze exoten goede vruchten geven als de bloei niet bevroest; ook hier geen te natte standplaats. Een losse leiboom aan een grote zuidermuur is zeer geschikt.

Eén boom volstaat, ze zijn zelffertil.

Abrikozen, zoals perziken, verdragen geen sterke snoei, zeker niet in de winter.

Boomvormen: stuikvormen (los of geleid) en halfstammen zijn geschikt.

Myrobolaan is de meest geschikte en meest verwante onderstam.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Abricot de Nancy

= PECHE DE NANCY

BOOM: minder sterkgroeiende maar gezonde boom, beurtjaargevoelig, vraagt kruisbestuiving

VRUCHT: grote, oranjegele vruchten met rode stippen rijpt begin augustus en van goede kwaliteit de steen lost zeer goed

Hargrand

BOOM: gezond, groeikrchtig, zelffertil doch kruisbestuiving bevorderlijk

VRUCHT: zeer grote, oranje-rode vrucht, sappig en zoetzuur de steen lost zeer goed

Hongaarse Beste

BOOM: matig groeiende boom

VRUCHT: ronde, meer oranje-rode vruchten, steen lost zeer goed rijpt midden augustus

Orangered

BOOM: zeer groeikrchtig, gezond en vroeg maar matig vruchtbaar

VRUCHT: zeer grote, ovale, goudoranje rode vruchten, glad sappig en zoet, aromatisch

Royal

BOOM: groeikrachtige en vruchtbare boom, zelfs voor hoogstam
VRUCHT: grote, ovale vrucht met uitgesproken groef
bleekgele vrucht met lichtrode stippen
ambergeel vruchtvlees, sappig en aromatisch

Tros Oranje

BOOM: matig groeiende, vruchtbare boom, lentevorstgevoelig
VRUCHT: eerder kleine, oranje vruchten, geschikt voor drogen
bekend in Nederland

8. Kastanjes (*Castanea sativa*)

Wilde kastanjabomen zijn grote woudbomen (tot 25 m) die in onze streken vaak voor kaphout in bosverband werden aangeplant. Oudere aanplantingen dragen regelmatig vele lekkere vruchten. Kruisbestuiving zal deze opbrengst regelmatig nog beduidend beïnvloeden.

Wij veredelen de grootvruchtige en rijkdragende variëteit "Marron doré de Lyon". Door zijn mooie geurende bloei en vruchtbehang en zijn niet al te grote (8 m) bolvormige kruin, vormt deze variëteit een prachtige sierboom. De vruchten zijn groter dan die van de gewone zaailingen.

"Marron", worden deze kastanjes genoemd omdat de vruchten niet in vakjes zijn verdeeld en dus beter geschikt zijn voor de industrie.

Nuttige weetjes:

Op zandgrond groeit de kastanje eerder struikachtig en wordt slechts enkele meters hoog.

Kastanjes worden vaak gepoft of geroosterd. Koken of stoven en dan pureren met boter en suiker is een delicatessen bij wild of gevogelte. Verwijder wel het bruine velletje dat anders voor de bittere smaak zorgt.

De wortels van de kastanjeboom zijn zeer vorstgevoelig. Planten gebeurt dus in vorstvrije omstandigheden.

9. Walnoten of okkernoten (*Juglans regia*)

Op ieder boerenerf in Vlaanderen stond vroeger een muggenwerende notenboom.

Nu is het een grote sierboom in gazon of park. De okkernoot is een waardevolle houtsoort. Dat alleen al, kan de aanplant van een notenboomgaard verantwoorden. Notenbomen gedijen best op een niet al te natte standplaats. De bloesem is gevoelig voor lentevorst.

Alle volwassen notenbomen zijn zeer vruchtbaar, doch er is veel verschil in vruchtgrootte. Ze worden bij ons uit zaad van grootvruchtige moederbomen opgekweekt, wat de kans op een goed kaliber sterk vergroot. Gezien het laat tot vruchtzetting komen (ongeveer na 10 jaar) is deze selectie beslist de moeite waard, doch geeft ze geen 100 % zekerheid.

In zuidoost Frankrijk en Hongarije worden veredelde notenbomen op grote schaal gekweekt (Noix de Grénoble), maar deze variëteiten zijn minder geschikt voor ons klimaat.

Wij bieden volgende waardevolle vroeg vruchtbare veredelde variëteiten aan voor de liefhebberstuin in ons klimaat:

Broadview

BOOM: zwakke, breed bolvormige en doorhangende groeiwijze, vroeg vruchtbaar
VRUCHT: tamelijk groot, langwerpige, dunschalige en goed bewaarbaar

Buccaneer

BOOM: sterke groeier met steile takstand
zelffertil, tevens goed stuifmeel over lange periode, dus goed bestuiverras
zeer gezond maar laat vruchtbaar.
VRUCHT: groot, rond en breed, dunschalig, goede smaak, matige bewaring

Coenen

BOOM: sterke groeier met brede open losse kruin
zelfsteriel, nood aan middelvroeg mannelijk bloeiende bestuiver
(Buccaneer)
VRUCHT: zeer groot (5 cm) en breed (3,5 cm), langwerpige, dunschalig, goed van
smaak en bewaring

Proslavski

BOOM: sterke groeier met brede open kroon
grote bladeren en gezonde bladstand
nood aan bestuiver: Coenen of Buccaneer
VRUCHT: grote langwerpige noot met dikke schaal maar opent gemakkelijk
prima smaak

Nuttige weetjes:

Onderbeplanting bij de okkernoot is niet altijd even succesvol wegens schaduw en droogte, maar ook vanwege de stof "Juglone" die de wortels afscheiden.

Wanneer een zwaardere tak dient weggezaagd, gebeurt dit best in september om bloeding te vermijden.

Plant een okkernoot niet te dicht bij de woning. Hij wordt hoog en breed en groeit best evenwichtig uit.

Wortels van walnoten zijn zeer gevoelig voor vorst. Men plant bij voorkeur in februari-maart, bij een luchttemperatuur boven 0°C.

10. Hazelnoten (*Corylus avellana*)

Na de ijstijd waren hazelnoten bij de eerste plantensoorten die weer naar het noorden optrokken (tot in Scandinavië). In het Boreaal (7500 tot 5500 voor Christus) was de hazelaar aldaar een overheersende plantensoort.

Karel de Grote gebod reeds de aanplant van hazelnoten op zijn bezittingen (ook in de Nederlanden). In die tijd was hazelnoot snoepgoed en nagerecht voor de aanzienlijken, en een goed houdbaar voedingsmiddel, rijk aan vetten en eiwitten (652 kcal/100 g) voor barre tijden.

De voornaamste productiegebieden van hazelnoten bevinden zich in Turkije, Spanje en Italië, doch er wordt onderzoek verricht naar de mogelijkheden voor commerciële aanplanting alhier.

De hazelaar vormt een goed, 4 tot 7 meter hoog windscherm voor tuin en landschap dat rijkelijk en vroeg grote vruchten geeft. Het is tevens een goede bosplant (rand en onderbeplanting) voor alle, ook zeer vochtige gronden en zelfs schaduwrijke plaatsen. Goed kaphout.

Wanneer de hazelaar te oud wordt, verjongt men deze door enkele of alle takken tot aan de grond af te zagen. De struik herstelt zich zeer snel.

Wij kweken door afleggen meerdere variëteiten grootvruchtige hazelnoten en exporteren deze in groten getale naar de boomkwekers in onze buurlanden.

ASSORTIMENTSBE SCHRIJVING

1) Bergeri

= LOUIS BERGER

= BERGERS ZELLERNUSS

BOOM: 5 m hoog, slank, hoge opbrengst
BESTUIVERRAS: 6, 7, 9, 13
VRUCHT: eivormige, helbruine noot (1 tot 4 noten samen)

2) Buttler

BOOM: 6 m hoog, open groeiwijze, late bloei
vroeg productief maar kans op beurtjaren
BESTUIVERRAS: 4, 6, 10
VRUCHT: zeer grote, breed langwerpige, helderbruin gestreepte vrucht
de kern is stevig, zoet en aromatisch (2 tot 4 noten samen)

3) Cosford

BOOM:	5 m hoog, breed uitgroeiend, vruchtbaar in vele gevallen goed bestuiverras
BESTUIVERRAS:	7, 6, 9, 12, 13
VRUCHT:	middelgrote tot grote, helbruine, lange vrucht (2 tot 5 noten samen) de kern is stevig, zoet en goed houdbaar, makkelijk te kraken

4) Ennis

BOOM:	6 m hoog, breed uitgroeiend, laat maar regelmatig vruchtbaar, lentevorstgevoelig
BESTUIVERRAS:	2, 3, 5, 6
VRUCHT:	grootste, ronde noot, hard om kraken, goede smaak

5) Fertile de Nottingham

= PEARSON'S PROLIFIC

BOOM:	5 m hoog, zeer vruchtbaar en vroegdragend
BESTUIVERRAS:	6, 13
VRUCHT:	kleinere, langovale vruchten, bruin tot donkerbruin, zeer dun- schalig, goed gevuld en van goede smaak (4 tot 7 noten samen)

6) Geante de Halle

= MERVEILLE DE BOLLWILLER

BOOM:	6 m hoog, vroeg productief, vaasvormig
BESTUIVERRAS:	1, 2, 3, 9, 10, 13
VRUCHT:	zeer grote, zeer lekkere, kegelvormige, dikke, harde noten (2 tot 3 noten samen)

7) Gunslebert

BOOM:	6 m hoog en breed uitgroeiend vroeg productief en hoge opbrengst
BESTUIVERRAS:	1, 3, 9, 12, 13
VRUCHT:	grote, lange, helbruine, dunschalige, laatrijpende noot (2 tot 4 noten samen) de kern is stevig, ivoorwit, zoet met weinig aroma, doch goed van smaak (iets minder dan 6)

8) Impériale de Trébizonde

= ROMEINSE

BOOM:	4 m hoog, breed uitgroeiend, matig vruchtbaar
BESTUIVERRAS:	6, 12
VRUCHT:	middelgrote, ronde noot, vroeg rijp

9) Lange Spaanse

BOOM: 5 m hoog, vroege en goede vruchtdracht
BESTUIVERRAS: 1, 3, 5, 6, 7, 10, 12
VRUCHT: grote, langwerpige noot
noten vallen niet uit de huls in ons klimaat (commercieel nadeel)
de kern is stevig, zoet en smaakt tamelijk goed

10) Lang Tidlig Zeller

BOOM: 7 m hoog, brede groeiwijze, vroeg productief
BESTUIVERRAS: 3, 6, 7, 13
VRUCHT: grote, langwerpig stompe, helbruine, dunschalige noot met goede smaak
kraakt gemakkelijk
1 tot 2 vruchten samen, rijpt zeer vroeg
alle vruchten vallen uit de huls
de kern is stevig en ivoorwit

11) Rote Zeller

= FUSCORUBRA

BOOM: 7 m hoog, sierende struik met rood blad
BESTUIVERRAS: 5,13
VRUCHT: matig grote maar goed gevulde ronde noot
de kern is stevig, zoet en goed van smaak
de huls is zeer decoratief voor bloemstukken en fruitschalen

12) Segorbe

BOOM: 6 m hoog, brede struik, minder geschikt voor ons klimaat
BESTUIVERRAS: 2, 3, 4, 6, 7, 9
VRUCHT: matig groot, rond en dus commercieel gegeerd

13) Webb's Prize Cob

BOOM: 4 m hoog, meest productief, zelffertil
BESTUIVERRAS: 3, 5, 6
VRUCHT: grote, lange noten van beste smaak,
noten vallen niet uit huls (commercieel nadelig)
(2 tot 5 noten samen)
de kern is stevig en zoet

14) *Corylus maxima Purpurea*

BOOM:	4 m hoog, sierplant met purper blad geschikt voor ongesnoeide haag vruchtbaar indien goede bestuiving
BESTUIVERRAS:	11,13
VRUCHT:	kleine, maar zeer lekkere, lang ovale vruchten, zeer dunschalig

BESTUIVING:

Bij hazelaars is dit een zeer complexe materie die haar oorzaak vindt in de zelfonverdraagzaamheid.

Kruisbestuiving is dus zeker aangewezen, doch niet altijd succesvol want er is soms wederzijdse onverdraagzaamheid tussen variëteiten onderling. Vandaar de aanduiding van de bestuiverrassen.

Een combinatie van onze drie hoofdvariëteiten, “Webb’s Prize Cob”, “Géante de Halle” en “Fertile de Nottingham”, is een garantie op succes!

11. Kweeperen (*Cydonia oblonga*)

Reeds 2000 jaar voor onze tijdrekening werd de kweeper in cultuur gebracht. Als wilde plant afkomstig van Perzië en Transkaukasië, is hij nu inheems op Kreta en in Griekenland. Zo werd Venus, godin van de liefde, in de Griekse mythologie afgebeeld met een kweeper in de hand, symbool voor schoonheid, liefde en vruchtbaarheid.

Enkele selecties van deze wildvorm worden gebruikt als onderstam voor de meeste perenvariëteiten in stuikvorm, ofschoon ze meer vorstgevoelig zijn dan de perenvariëteiten zelf.

De veredelde, grootvruchtige variëteiten worden zowel voor gelei, siroop, confituur, pastei en likeur gebruikt, dan als decoratie met hun aantrekkelijke, grote, gele, welriekende vruchten.

Kweeperen zijn tevens een zeer prachtige sierstruik met opvallend mooie bloei in mei. Ze worden best in volle zon aangeplant.

Nuttige weetjes:

Ook kweeper is gevoelig voor bacterievuur (zie ook peren), regelmatige controle is hier aangewezen.

Vroegtijdig ontdekte infecties kunnen weggesnoeid worden (zeker 1 m dieper dan de infectieplaats) en verbrand!

Kweeper is een uitzondering op de regel en wordt best geplant 10 cm dieper dan de occulatieplaats, daar hij later op eigen wortel sterker doorgroeit.

Hoogstammen worden best geënt op *Crataegus* (meidoorn).
Op *Sorbus* (lijsterbes) is de verenigbaarheid slecht!

Kweeperen worden geplukt van zodra de eerste volwassen vrucht afvalt (oktober) en worden dan best in huis bewaard gedurende 14 dagen tot 3 weken. Het aroma wordt aldus versterkt.

Beperk je niet tot het maken van de alom gekende gelei, maar durf het eens te mengen met bijvoorbeeld vlierbessen. Hier alvast het recept:

Gelei van kweeper en vlierbessen:

Vermeng kweeperensap en vlierbessensap in een verhouding naar smaak. Voeg suiker toe en laat indikken op een hard vuur onder voortdurend roeren. Gebruik eventueel geleersuiker. Je krijgt een heerlijke gelei met een prachtige kleur.

Onder vorm van siroop is dit mengsel ook zeer lekker bij pudding, ijs of yoghurt.

Andere mogelijkheden zijn:

- kweeper aperitief gemaakt van kweeperensap en witte wijn
- kweeperlikeur
- kweeper zoetzuur inmaken: smaakt heerlijk bij wild
- kweeper gestoofd met bruine suiker

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Champion

= MEISTERQUITTE

BOOM: middelgrote, steile groei die voldoende vertakt, zelffertil, grootbladig
VRUCHT: middelmatig tot groot, stomp, peervormig, glad en groengeel, grijsviltig, helgeel, sappig vruchtvlees, vast, aromatisch

Lescovacz

BOOM: breed uitgroeïend, kleinbladig, zelfsteriel, minder klimaatgevoelig
VRUCHT: groot tot zeer groot, appelvormig, sterk gegroefd, goudgeel en welruikend, weinig viltig, wit vruchtvlees ook na koken, goed aroma

Rea's Mammoth

BOOM: groeikrachtige, opgroeiende boom, zelffertil, met regelmatige opbrengst, grootbladig
VRUCHT: de grootste aller kweeperen (tot 600gr/vrucht), lang peervormig goudgeel met decoratieve, bruine tekening goede bewaring, zoet en sterk aromatisch

Vranja

BOOM: groeikrachtige boom in vaasvorm, zelffertil, doch kruisbestuiving is aan te raden, grootbladig
VRUCHT: grote, peervormige kwee, goudgeel, fijnzurig, wit vruchtvlees, teer en fijnkorrelig, licht aromatisch

12. Mispels (*Mespilus germanica*)

Ofschoon de naam Germanica laat vermoeden dat deze plant hier inheems is, is zij afkomstig uit het Verre Oosten.

De mispel behoeft geen speciale standplaats. Hij wordt op meidoorn veredeld als halfstam of struik aangeplant en enkel gesleund om misvorming van de boom te voorkomen.

De mispelboom is een kleine, zeer vruchtbare boom welke in mei sterk opvalt door zijn mooie witte bloemen en in oktober door zijn mooie gele herfstverkleuring. De boom is dus zeker geschikt voor aanplant in een siertuin en wordt ca tot 5 m hoog en breed.

De vruchten van de mispel zijn extreem rijk aan vitaminen.

Mispels worden in november (na de eerste vorst) geplukt, bewaard tot ze zacht worden en dan gegeten (uitgezogen langs de steel) of verwerkt. De smaak is ietwat apart wat deze vrucht geliefd maakt voor wijn of alcoholbereiding.

13. Nashis

Deze, uit Azië afkomstige vrucht houdt, qua vorm, het midden tussen appel en peer, en qua smaak tussen een goedrijpe Durondeau en de vermaarde exoot Litchi.

De bomen, op kwee gekweekt, en nauw verwant met de perelaar, groeien sterk rechtop en zijn zeer gezond.

Nashi's zijn zelfsteriel, kruisbestuiving is dus een must. Snoeien als perelaar en uitbuigen niet vergeten!

Als tussenstam wordt Beurré Hardy gebruikt.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Hosui

BOOM: sterkgroeiende, gezonde boom, struikvorm
VRUCHT: middelgrote, ronde vrucht met okerkleurige schil, sappig en zoet

Kosui

BOOM: sterkgroeiende, gezonde boom, bij voorkeur in struikvorm, op kwee A en tussenstam
VRUCHT: mooie ronde, bruin-oranje vrucht, sappig, zoet en smaakvol, schil wat bitter

Nihiseki

BOOM: meest groeikrachtige boom, zeer vruchtbaar
VRUCHT: ronde, gele vrucht, frisse smaak met onderton van citroen, weinig transportbestendig

14. Druiven (*Vitis vinifera*)

Van oorsprong afkomstig uit de Kaukasus, werden de druivelaars door de Grieken als eerste geteeld.

Door de Romeinen in ons land geïntroduceerd, werden de eerste wijnvelden reeds in de 4de eeuw rond Luik en Huy aangelegd. Pas in de 12de eeuw werd in Haspengouw wijn verbouwd en reeds in de 15de eeuw had men te kampen met concurrentie van buitenlandse wijnen en werden de wijngaarden, door de oorlogen verwoest, niet meer terug aangeplant.

De druiventeelt in kas rond Hoeilaart vond haar aanvang rond 1865 en had haar hoogtepunt rond ca. 1960 (35.000 serres). De kwaliteit is uitstekend doch de concurrentie uit Zuid-Europa bikkelhard.

De wijnstok of druivelaar is zelf-fertiel en voldoende winterhard, maar vraagt een warme standplaats, een zuidermuur of beter nog, een koude serre om de vruchten te laten rijpen. Een goed opgevolgde snoei en witziektebestrijding met zwavel zijn hoofdzaak.

Bij het planten snoeit men op één scheut 25 cm boven de grond terug. Ieder jaar voegt men bij de hoofdtak(ken) 80 tot 120 cm bij. Men kan ook een hoofdtak in een tweede richting opkweken.

Tegen een muur laat men om de 25 cm een twijg groeien met vruchtaanzet en snoeit de overige weg. Aan een draad kan men aan weerszijden van de hoofdtak deze afstand respecteren en zo de productie verhogen. Gedurende de zomer wordt de vruchtdragende twijg drie bladen boven de tweede tros ingetopt en men neemt later de dieven meermaals weg. Dit zorgt voor voldoende grote vruchten en trossen die voldoende sappig en zongerijpt zijn.

Elk jaar in februari snoeit men alle vruchttwijgen terug op 1 of 2 ogen vlakbij de hoofdtak.

Nuttige weetjes:

Het kweken van druiven in een kas gaat niet samen met het kweken van groenten. Vanaf september moet een droge omgeving worden geschapen.

Serreteelt vraagt extra zorgen.

Zeer regelmatig "dieven" (vanaf ca. 10 cm), zoniet is er gevaar voor rot, witziekte en barstende vruchten.

Gieten: in maart grondig gieten, dit in combinatie met stikstofgift. Vanaf dan de ondergrond constant goed vochtig houden. Een goed middel hiervoor is een laagje mest bovenop de grond leggen. Schommelingen in vochtigheid kunnen leiden tot barsten.

Trosdunning: teveel trossen per struik resulteert in kleinere trossen en kleinere, minder gekleurde en minder zoete vruchten. Tevens is de boom gevoeliger voor ziekten en wordt hij op termijn uitgeput. 1 tros per spoor, doorgaans de eerste, of ca. 3 à 5 trossen per m² gelden als norm voor gezonde planten.

Krenten: is het wegnippen van de kleine en slecht geplaatste bessen binnenin de tros. Elke bes moet voldoende plaats hebben om te dikken. Dit gebeurt best zo snel mogelijk en uiterlijk tot de druiven een erwit groot zijn.

Onervaren kwekers knippen vaak te weinig weg. Een gekrente tros ziet er los uit, maar men moet bedenken dat iedere druif zo groot wordt als het kleinste oog van uw knipschaartje. Te weinig krenten geeft aanleiding tot rotte bessen.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

VOOR BUITEN

Blanc de Vezin

Zeer gezonde plant, zeer vruchtbaar, lange trossen, zeer zoet en vroeg.
Herkomst: Neckarvallei (Adelsheim)

Chasselas de Fontainebleau

Gezonde, witte druif voor middenseizoen. Beslist zonnig aan zuidermuur of beter in koude kas.

Chasselas rose

Gezonde, laatrijpende, roze variëteit, aan zuidermuur of beter in koude kas.

Glorie van Boskoop

De vruchtbaarste, vroegrijpende, nooit zieke, blauwe variëteit die tevens een mooie herfstverkleuring geeft.

Müller-Thurgau

Wit, enkel geschikt voor wijnproductie, hoofdras in de Moeselvallei (RIVANER)

Précoce de Malingre

Zeer vroeg en zoet, witziektegevoelig.

Vroege Van der Laan

Kleine, maar zeer zoete, vroege, witte druif, wel witziektegevoelig.

VOOR KASTEELT

Frankenthaler

Beste blauwe variëteit voor liefhebbersteelt. In koude kas, rijpend ca. eind september tot begin oktober. Ronde, middelgrote bessen met dunne schil. Aangenaam zoet van smaak.

Royal

= ROYAL EMILE

Grote, zwarte, bedonsde kasdruiif. In koude kas rijpend in oktober. Royal is zoet, sappig en knappend met een lichte wijnsmaak.

15. Kiwis (*Actinidia chinensis*)

Afkomstig uit China, reisde deze vrucht over Australië en Tasmanië naar Nieuw-Zeeland. Vandaar werd ze massaal geëxporteerd naar Europa.

Deze zeer sterk groeiende slingerplant gedijt goed in de wijnbouwgebieden (warm en droog). Deze Chinese stekelbes is tweehuizig. Dit wil zeggen dat mannelijke en vrouwelijke bloemen op aparte planten voorkomen. Eén mannelijke plant volstaat voor 7 vrouwelijke.

Aan draad kan een plantafstand van 5 meter worden vooropgesteld.

De tweehuizige kiwi "Hayward" geeft de grootste vruchten.

Nieuw voor kleine tuinen zijn nu de tweeslachtige variëteiten "Jenny" en "Boskoop" die alleen kunnen worden aangeplant maar die wel kleinere vruchten dragen.

Nuttige weetjes:

Daar de vrouwelijke stamperbloemen voor de bijen minder aantrekkelijk zijn, is handmatige bestuiving met penseel aan te raden.

De snoei lijkt op die van de druivelaar.

De zijtakken worden teruggenepen op 5 bladeren en de dieven later herhaaldelijk weggenomen.

De zijtakken 's winters op 2 ogen terugsnoeien.

Oogsten gebeurt in onze streken pas eind oktober tot midden november.

De vruchten zijn dan houdbaar tot april.

De kiwi is zeer rijk aan vitamine C!

16. Vijgenbomen (*Ficus carica*)

De vijgenbomen horen thuis in het Middellandse Zeegebied.

Zij bevriezen bij -15°C en overleven niet in België, wanneer ze niet op een zeer beschermde plaats zijn geplant. Vaak echter vriezen oudere planten af tot kort bij de grond maar schieten de volgende lente terug uit.

De talrijke vruchten die op de jaarlijkse twijgen komen, groeien goed maar rijpen zelden buiten. In een koude kas rijpen ze meestal goed in de nazomer. Op de toppen van voorjarige scheuten gevormde en gedurende de winter niet bevroren vruchtjes, groeien door en rijpen in augustus.

Het mooi ingesneden vijgenblad geeft deze struik zeker ook waarde als sierplant of zelfs als terrasplant.

Plant uw vijgenboom in een grote kuip en breng die binnen bij vriesweer.

17. Trosbessen (*Ribes rubrum* en *nigrum*)

De heden bekende trosbessen (aalbessen) zijn kruisingen van de op de Balkan, in midden Italië en op Sardinië voorkomende *Ribes Multiflorum*.

Rode en witte bessen zijn zeer vruchtbaar en geven jaarlijks een goede opbrengst. Ze mogen in geen enkele tuin ontbreken, hetzij vrijstaand (ca. 2 m² /plant), hetzij als haag aan draad (1 plant/m). Als haag worden 2 tot 3 takken per plant aan 3 draden geleid tot 2 meter hoogte. Zwarte bessen dragen enkel op tweejarig hout, men kweekt dus enkel vrijstaande struiken.

Door jaarlijks 2 tot 3 oudere of minder goed geplaatste gesteltakken weg te nemen en te vervangen door jonge, kan de struik tot 15 jaar oud worden.

Gedurende de winter worden alle bessenscheuten best 1/4 ingetopt, om zo de kans op overwintering van de valse meeldauw te beletten.

Bescherm zo mogelijk de struiken tijdig met netten tegen de vogels.

Alle bessenstruiken zijn dankbaar voor een rijke bemesting. Sterkgroeiende planten geven grote bessen.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

RODE BESSEN-RASSEN

Jonkheer Van Tets

- STRUIK:** sterke, recht opgroeiende, gezonde struik, regelmatig en zeer vruchtbaar, zeer vroeg bloeiend en rijpend
- VRUCHT:** groot van stuk, aan lange trossen, donkerrood, sappig en lichtzuur, goed aroma
beslist de beste vroege soort voor de liefhebber (eind juni-begin juli)

Rosetta

- STRUIK:** middelsterke groeier, laatbloeiend.
- VRUCHT:** zeer lange trossen met helrode, eerder zure, matig aromatische, grote vruchten, barsten bij regen (ca. 15 juli rijp)
-

Rovada

- STRUIK: middelsterke groeier, bloeit laat. Takbreuk komt vaker voor!
zeer geschikt voor aanplant in haagvorm
- VRUCHT: zeer lange trossen met zeer grote, blinkend rode bessen van zeer goede smaak.
goed regenbestendig, lang houdbaar op struik, ca.15 juli rijp.
-

Stanza

- STRUIK: middelsterke groeier met veel zijhout, dus door snoeien lichtinval bevorderen
lentevorstgevoelig, zeer productief.
- VRUCHT: middellange trossen met donkerrode, grote bessen
middenseizoen (begin tot midden juli)
zeer grote opbrengst op rijke grond en zonnige standplaats, zoniet eerder zure bessen
best geschikt voor jam.
-

WITTE BESSENRASSEN

Blanka

- STRUIK: sterke opgaande groeier, matig vatbaar voor bladvalziekte, zeer productief
- VRUCHT: grote, gele bessen aan lange trossen, stevige bes maar matig van smaak (vrij zuur), gegeerd voor fruitwijnen
-

Versaillaise Blanche

- STRUIK: matige groeier, vroege bloei, wat lentevorstgevoelig
- VRUCHT: lange trossen met middelgrote bessen
zoetzuur en aromatisch (ca. begin tot midden juli rijp)
-

Witte Parel

- STRUIK: matig sterke groeier, gezonde struik, weinig last van bladval
oud ras voor liefhebbersteelt
- VRUCHT: middelmatige bes aan kleine trossen, maar zeer goed van smaak (ca. begin tot midden juli rijp)
-

ZWARTE BESSENRASSEN (CASSIS)

Black Reward

- STRUIK: matig tot sterk recht opgroeiend, witziekte resistent
VRUCHT: matige trossen met grote bessen, goede smaak en aroma
(ca. eind juli rijp)
-

Silvergierter Schwarze

- STRUIK: sterk en recht opgroeiend, vroegbloeiend, grote opbrengst, meeldauw-gevoelig
VRUCHT: lange trossen met grote bessen, aromatisch zoet en intensief gekleurd, matig vitamine C gehalte, (ca. begin juli rijp)
-

Tenah

- STRUIK: sterkgroeiende, overhangende struikvorm, vroegbloeiend
matig meeldauwresistent, zeer productief
VRUCHT: lange trossen met middelgrote bessen, sterk aromatisch en met hoog vitamine C gehalte (ca. begin juli rijp)
-

Titania

- STRUIK: sterk rechtop groeiend, zelffertil, goed ziekeresistent en zeer vruchtbaar, minder gevoelig voor lentevorst.
VRUCHT: lange trossen met grote, vaste bessen, goede zoetzuur verhouding (ca. midden juli rijp)
-

Wellington

- STRUIK: sterkgroeiend, overhangend, vroegbloeiend en daardoor lentevorst-gevoelig
VRUCHT: middelmatige trossen met bessen van verschillende grootte, maar goede smaak en hoog vitamine C gehalte (ca. begin juli rijp)
-

JOSTABES (RIBES)

Een kruising tussen stekelbes en zwarte bes.

- STRUIK: 2,5 meter hoge, brede, zeer rijkdragende, doornloze, gezonde struik
VRUCHT: niet in trossen, hoogstens per 2 hangend
doet denken aan cassis maar is duidelijk groter (tot 3 g)
licht zuur met fijn aroma
goed voor sap en gelei
(ca. begin juli rijp)

18. Stekelbessen (Ribes uva-crispa)

Stekelbes (kruisbes) is inheems van afkomst en wordt sinds de 17de eeuw gekweekt in Engeland.

De klassieke teelt van stekelbes wordt geplaagd door zware aantasting van valse meeldauw. Recent wordt veel onderzoek gedaan naar nieuwere resistente rassen door kruising met een Noord-Amerikaanse kloon, wat de kruisbesteelt terug zinvol maakt. Wij maken hierna duidelijk onderscheid tussen de klassieke oude rassen en de recente witziekteresistente rassen.

Nuttige weetjes:

Stekelbes wordt voor de liefhebberstuin vaker op stammetjes geteeld. Deze worden veredeld op Ribes odoratum, en hebben nood aan een stevige steunstok tot net onder de kruin.

Voordeel van deze teeltwijze is het makkelijk plukken en de betere verluchting van de struik, waardoor ze minder ziektegevoelig zijn.

Bladvalziekte: een klassiek probleem. Tijdig (vanaf midden mei) en met interval van 10 dagen 3 maal spuiten met een product op basis van Mancozeb, een klassiek aardappelplaagmiddel dus, doet wonderen.

Regelmatige controle op rupsen in de vroege lente is nodig. Op enkele dagen kunnen de struiken totaal worden kaalgevreten. Snel ingrijpen is de boodschap.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

KLASSIEKE RASSEN: DUS MEELDAUW- EN BLADVALGEOELIG

Achilles

Overhangende struik met zeer grote ovale en lichtbehaarde vruchten.
Laatrijpend.

Early Sulphur

= HONIGS FRÜHESTE

Recht opgroeiende, dichte struik, dus goed verlichtend snoeien.
Middelgrote, ronde, behaarde, gele vruchten, zoet en aromatisch.

Monstrueuse d'Amérique

= GRUENE KUGEL

Recht opgroeiende, vroegbloeiende struik met grote, groene, behaarde bladervruchten
met dik vel en eerder zuur aromatisch.

Winham's Industry

= ROTER TRIUMPH

Recht opgroeiende, middelvroeg bloeiende, sterkgedoornde struik.
Grote, ronde, fijnbehaarde, donkerrode vruchten, zoetzuur met matig aroma.
Eerder laatrijpend.

Whitesmith

= WEISSE TRIUMPH

Breeduitgroeiende, sterkstekelige struik die regelmatig draagt.
Grote, eivormige, geelgroene vruchten, die aangenaam zoetzuur en aromatisch zijn.
Rauw, ook geschikt voor inmaak.

WITZIEKTERESISTENTE RASSEN

Hinnomäki Gül

STRUIK: breeduitgroeïende struik, aan draad te kweken
VRUCHT: middelgrote, eivormige, gele vruchten

Hinnomäki Rot

STRUIK: rechtopgroeïende, gezonde struik
VRUCHT: middelgrote, ronde, rode vruchten

Invicta

STRUIK: sterkgroeïende struik met grote doornen, maar hoge en regelmatige opbrengst
VRUCHT: grote, lichtgroene en lichtbehaarde eivormige vrucht die fijnaromatisch is, middelvroeg ras

Pax

STRUIK: opgaande, gezonde struik die quasi doornloos is
VRUCHT: langwerpige, rode, zoete vruchten

19. Frambozen (*Rubus idaeus*)

Frambozen zijn een nog vrij recente cultuurvrucht. Slechts ca. 400 jaar terug werd de teelt door monniken als eerste bedreven.

Men plant van frambozen 4 scheuten per meter in rijen op 2 meter afstand.

We onderscheiden de zomervariëteiten en de herfstvariëteiten:

- Zomerframbozen dragen op scheuten van vorig jaar die aan draad worden opgebonden (6 à 8 scheuten per meter). Na de oogst worden de oude scheuten onmiddellijk bij de grond weggesnoeid. Indien nodig ook het teveel aan jonge scheuten terugsnijden bij de grond.
- Herfstframbozen dragen in september en oktober vruchten op de jonge scheuten. Hier worden in februari simpelweg alle scheuten juist boven de grond weggesnoeid.

Zogenaemde tweemaaldragende frambozen zijn herfstsoorten die niet werden teruggesnoeid, en dan tweemaal een productie geven.

Wij opteren liever voor een goede opbrengst in september-oktober als het meeste ander kleinfruit al lang is geplukt!

Nuttige weetjes:

Frambozen zijn oorspronkelijk bosplanten. Bedek de bodem rondom de struiken met een dikke laag mulch, turf of stro en vermijd elke grondbewerking. De framboos wortelt oppervlakkig en u weet trouwens niet waar de nieuwe scheuten zullen opschieten.

Regelmatige watergifte in de zomermaanden geeft een gewaarborgde goede opbrengst. Vermijd evenwel staand water.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

ZOMERFRAMBOZEN

Glen Moy

Middelsterk groeiend ras, met lekkere, middelgrote, lichtrode vruchten die vrij vast zijn, dus goed voor invriezen.

Vroege soort, met in warme zomer nog wat nabloei.

Goed ziekteresistent.

Golden Everest

Middelsterk groeiend ras.

Lekkere, zoete, gele vruchten van middelmatige grootte, matige opbrengst, met wat vruchtzetting in herfst op jaarse scheuten.

Malling Exploit

Sterk groeiend ras met veel fijne scheuten.

Lichtrode, wat onregelmatige maar lekkere vruchten.

Vroeg rijpend.

Malling Promise

Van oudsher voor liefhebbersteelt meest aangeplant ras.

Zeer vroeg rijpende variëteit met zeer lekkere, grote vruchten en grote productie, geschikt voor versverwerking.

Schönemann

Sterk groeiend ras dat veel scheuten geeft.

Zeer productief, laatrijpend ras.

Wat minder zoet en zeer geschikt voor de inmaak.

Tulameen

Krachtige, lange vruchttakken maar beperkt in aantal.

Meest productieve variëteit van uitzonderlijke kwaliteit met volrode, homogene vruchten, sappig en goed van smaak.

Middellaat zomerras.

Wel wat phythophtoragevoelig, dus op goed afwaterend perceel planten.

HERFSTFRAMBOZEN

Autumn Bliss

Gezonde struik met sterke grondscheuten.
Beslist niet phythophtoragevoelig.
Grote vaste rode vruchten (rijp ca. september).

Fallgold

Middelsterk groeiende, kloeke twijgen geven een middelmatige tot hoge opbrengst van zeer zoete, aromatische, helgele vruchten.(rijp ca. mid-september/oktober).

Heritage

Sterke grondscheuten en middelgrote, helrode, vaste vruchten (rijp ca. september-oktober).

Zefa 3-Herbsternte

Gezonde struik met vele, middelsterke grondscheuten.
Middelmatige opbrengst van zeer grote, vaste, rode vruchten die aromatisch zoetzuur zijn (rijp ca. augustus-september).

20. Braambessen en aanverwanten (*Rubus fruticosus*)

Sinds het op de markt komen van doornloze variëteiten, heeft de braambesteelt ook zijn plaatsje opgeëist in onze fruituin. Het moet gezegd, het vraagt meer werk, maar de opbrengst is dan ook beduidend hoger dan bij frambozen.

Nuttige weetjes:

Braambessen verdragen slechts wintervorst tot -15°C voor rode, en -18°C voor zwarte vruchten. Zij schieten echter wel terug uit vanaf de grond.

Braambessen worden best geplant langs een stevig draadwerk, met minimum 3 draden tot 1,60 m hoog. De plantafstand bedraagt minimum 3 meter.

Snoei: de één- en de tweejarige scheuten worden langs een aparte draad opgebonden. De tweejarige scheuten dragen vrucht en worden dan teruggesnoeid kort bij de grond. Men kan eventueel de éénjarige jonge scheuten langs de grond laten liggen en pas na de winter opbinden. Zo vermijd je vorstschade aan de bloemknoppen.

Steeds onder de struik minstens 1 x per jaar volledig proper maken. Uitgezaaide pitten kunnen doorndragende plantjes voortbrengen!

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

ZWARTE BRAMEN

Black Satin

STRUIK: doornloos, met sterke lange vertakte ranken, drietallig blad
VRUCHT: zeer groot, langovaal en glanzend zwart
sappig, zuur en aromatisch, botritis (=rot)gevoelig
ca. begin augustus tot mid-oktober

Lochness

STRUIK: doornloos, robust en gezond, regelmatige hoge productie
VRUCHT: individuele vrucht groot tot zeer groot, zoet en aromatisch
ca. begin augustus tot mid- september

Theodor Reimers

= HIMALAYA

STRUIK: sterk doornige, sterke, lange ranken
handvormig vijftallig blad, wintervorstgevoelig
VRUCHT: middelgroot, rond en glanzend zwart
indien rijp: zoet en en zeer aromatisch, transportbestendig
ca. eind juli tot mid-september

Thornfree

STRUIK: doornloos, met sterke lange ranken, productief
VRUCHT: zeer groot, lang kegelvormig, glanzend zwart
indien rijp: zoetzuur en aromatisch
ca. eind augustus tot eind oktober

Thornless Evergreen

STRUIK: doornloos, met sterke ranken, zeer productief
decoratief blad dat slechts laat valt
VRUCHT: middelgrote, zoete bessen aan grote trossen, stomp kegelvormig
ca. eind augustus tot mid-oktober
staat mooi en rijpt beter aan zuidermuur

AANVERWANTE SOORTEN MET RODE VRUCHTEN

Recent op de markt zijn kruisingen tussen braam en framboos, met rode vruchten, die qua plant en vruchtvorm echter de eigenschap van de braam hebben overgenomen.
Zo kennen wij:

Thornless Loganberry

- STRUIK: doornloos, sterke ranken, hoge opbrengst
beslist op warmere standplaats, beter nog in koude kas of veranda
- VRUCHT: groot (tot 3 cm lang), zoet (ca. begin juli tot begin augustus)
-

Tayberry

- STRUIK: licht gedoorn, matig sterke ranken, hoge opbrengst, best op warmere standplaats
er volgt een doornloze variëteit
- VRUCHT: zeer groot (3 tot 4 cm lang), zoetzuur en uitgesproken aromatisch
ca. mid-juli tot mid-augustus
-

Rubus phoenicolasus

= JAPANSE WIJNBES

- STRUIK: decoratief bezet met lichte rode doortjes
onderzijde blad zilverkleurig, mooie struik op warmere standplaats
- VRUCHT: klein, in trosjes, doorschijnend licht rood, zoet, echt iets voor fijnproevers
en nouvelle-cuisine lovers
-

21. Amerikaanse blauwbessen (*Vaccinium corymbosum*)

Zoals de naam zegt, door kruising in Amerika verkregen en de teelt aangevat rond 1910. Nog steeds liggen daar de grootste teeltgebieden.

De meeste soorten zijn zelffertil, maar een beduidend hogere opbrengst wordt verkregen door kruisbestuiving. Plant dus steeds meerdere soorten, zo kan u ook de pluk spreiden.

Nuttige weetjes:

Amerikaanse Blauwbes is een heidegrondplant, en staat dus best op een luchtige, humusrijke zandgrond met een pH-waarde tussen 4 en 5. De pH kan in zekere mate worden verlaagd door toevoeging van turf.

Zonnige standplaats en een vochtige voet zijn gewenst.

De bessen zijn zeer gegeerd door de merels. Afdekken met een net is een must. Eventueel is teelt in grote potten ook te overwegen.

ASSORTIMENTSBSCHRIJVING

Blue Crop

- STRUIK: 1,5 tot 2 m hoog, gezonde opgaande sterke soort met mooie herfstverkleuring
VRUCHT: niet voor commerciële teelt wegens oogstspreading, wel zeer productief grote, lichtblauwe bessen aan lange, open trossen, zeer goede smaak en ca. vanaf begin augustus rijp
-

Blue Ray

- STRUIK: 1,2 m tot 1,8 m hoog, gezonde, opgaande struik, donkerrode herfstverkleuring
VRUCHT: zeer grote, helblauwe, vaste bessen, zeer goede smaak ca. vanaf 1 augustus rijp
-

Early Blue

- STRUIK: 1,20 m tot 1,80 m hoog. Vroeg maar toch goed vorstbestendig
VRUCHT: middelgrote tot grote vruchten aan lange, open trossen voor directe consumptie ca. vanaf 15 juli rijp
-

Goldtraube

- STRUIK: 1,5 tot 2 m hoog, gezond, zeer regelmatig vruchtbaar
VRUCHT: grote, blauwberijpte vruchten, vast en sterk aromatische, goede smaak ca. vanaf 1 augustus rijp
-

Patriot

- STRUIK: 1,4 tot 1,8 m hoog, open struikvorm
VRUCHT: grote, stevige, wat afgeplatte bessen aan dichte trossen
-

22. Aardbeien (Fragaria Vesca)

In goed bemeste en bewerkte grond geven aardbeien een fantastische opbrengst. Vergeet ze dus niet in uw groentetuin of fruittuin.

Men plant bij voorkeur in augustus-september op 25 cm afstand in rijen van minstens 60 cm. Plantgoed in pot kan ook later nog geplant.

Om de 3 jaar dient te worden herplant.

Aangezien er regelmatig nieuwe aardbeirassen bijkomen, wordt het assortiment jaarlijks aangepast.

23. Moerbeziebomen (Morus Nigra)

De zwarte moerbes is een traag groeiende, 5 meter hoog wordende bolvormige struik of kleine boom.

Op een tegen wind beschutte en niet te natte standplaats is deze sierende struik jaarlijks overladen met goed verscholen, honingzoete grote zwarte bessen, welke de lippen en de kleding van de plukkers purper kleuren. Een lekkernij, vers of om in de diepvries te bewaren.

Als jonge plant is de moerbes, voornamelijk aan de wortel, vorstgevoelig. Een afdeklaag met compost aan de voet na het planten, is geen overbodige luxe.

De moerbezieboom kan zeer oud worden. Mooie exemplaren vinden we nu nog in oude abdijen kasteeltuinen.

De weetjes zijn van:

Jef Van Durme en Pieter Calle, onze voorouders die de start gaven. Aloïs Calle en Maurits Van Durme, onze grootvaders, fruitboomkwekers en fruitkwekers.

Henri Calle, onze vader die afzet zocht in België en Europa en nu een fruitproeftuintje onderhoudt met 280 variëteiten.

De 4 broers, hun 23 medewerkers en onze bevragende en belerende klanten en collega's.

Zoals reeds in de inleiding werd vermeld, beseffen wij zeer goed dat deze brochure onvolledig is, maar hopen u hiermee toch een inzicht te hebben verschaft in de basisregels rond planning, aanleg, onderhoud en oogst van en in uw eigen fruittuin. Dit aangevuld met heel wat praktische "Nuttige weetjes" en alles eenvoudig verwoord.

Indien u overweegt een nieuwe aanplant te doen, en na het lezen van deze brochure, specifieke raad wenst rond uw concreet project, dan kunt u steeds een afspraak maken met ons. Maak alvast zelf een ontwerp zoals u het ziet, dan toetsen wij het graag aan de haalbaarheid. Wij geven u graag praktisch advies rond assortimentskeuze e.d.

Wij zijn er vast van overtuigd dat wij op deze manier, door aandacht te geven aan kleine details, ons steentje bijdragen tot een beter leefmilieu voor ons allemaal.

**De boomgaard die ik liefhad
die ik schiep
ligt achter langgeleden luchtkastelen.**

(Anton van Wilderode)

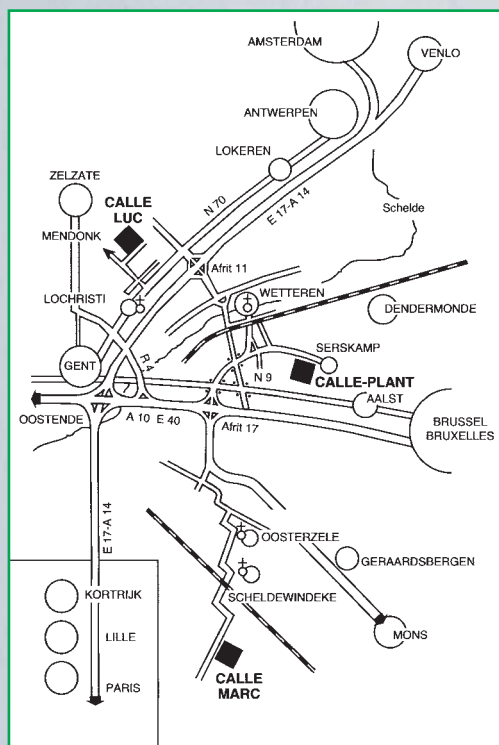
CALLE-PLANT C.V.

Serskampsteenweg 286, B-9230 Wetteren

Tel. 09/369 19 46 • Fax 09/366 06 88 • e-mail info@calleplant.be

Handelsvennootschap van de 4 gebroeders CALLE, boomkwekers.

CALLE Luc

Hoeksensstraat 118 E
B-9080 Lochristi
Specialiteit: Rhododendron,
Fruit-en sierkersen
Plantgoed voor boomkwekerijen.

CALLE Jan

Serskampsteenweg 286
B-9230 Wetteren
Specialiteit: Containerteelt in groot
sortiment.
Kleinfruit in pot.

CALLE Marc

Lange Munte 75 A
B-9860 Scheldewindeke (Oosterzele)
Specialiteit: Alle bomen voor beroeps-
en liefhebbersfruitteelt.
Alle laan- en sierbomen.

CALLE Wim

Serskampsteenweg 286
B-9230 Wetteren
Specialiteit: in volle grond; kleinfruit,
alle sierheesters,
coniferen, rozelaars, haagplanten.